

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisururi de apă pentru localitățile urbane și rurale

Participantul la avizare (expertizare)	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Economiei și Infrastructurii	<u>Aviz nr. 04-5896 din 10.09.2019</u> Obiecții la pct.1 subpct.2 al proiectului hotărârii Guvernului: - lit.b), subpct. 3) de substituit cuvântul „normativelor” cu cuvintele „concentrațiilor maxime admisibile ale poluanților (CMA)”, în vederea excluderii prevederilor incerte, care pot crea situații de interpretări discreționare și abuzive;	Se acceptă.
	- lit.g) la pct.9² alineatul doi prevede că, <i>„La hotarul delimitării rețelelor de canalizare ale consumatorilor casnici de cele ale operatorului, în afara terenului aflat în proprietatea/posesia sau folosința acestora, se amplasează un cămin de control, construit în conformitate cu cerințele și normativele în vigoare, astfel încât să fie posibilă prelevarea probelor de apă uzată pentru investigațiile de laborator.”</i> În acest context, evocăm prevederile art.4 din Legea nr.303/2019 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit căreia „pentru rețelele de canalizare, punctul de delimitare este căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate”. Astfel, concluzionăm că, redacția propusă prevede că în cazul consumatorilor casnici se va impune construcția căminelor de control suplimentar la căminele de racord la rețeaua publică de canalizare, deși proiectul impune controlul calității apelor uzate provenite din sectoarele industriale. De asemenea, prevederile propuse la pct.9² necesită o concretizarea, în speță a textului <i>„cerințele și normativele în vigoare, astfel încât să fie posibilă prelevarea probelor de apă uzată pentru investigațiile de laborator”</i> ;	Se acceptă cu comentarii. - Conform pct. 4 al Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisururi de apă pentru localitățile urbane și rurale (HG 950/2013): <i>punct de control</i> – locul de unde se prelevează probe de apă în vederea efectuării analizelor de laborator... - Noțiunea <i>cămin de control</i> se va substitui cu noțiunea <i>punct de control</i> . - Se acceptă.
	- lit. h) la pct.11 necesită a fi clarificat care sunt acele <i>„substanțe periculoase sau prioritar periculoase prevăzute în actele normative în domeniu”</i> , și care sunt <i>„cele mai bune tehnici disponibile”</i> , care se impune a fi utilizate de către agenții economici;	Clarificare <i>„substanțele periculoase sau prioritar periculoase”</i> și <i>„cele mai bune tehnici disponibile”</i> sunt stabilite în HG nr. 802/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă
	- lit. n):	Se acceptă

	la punctul 19² reieșind din faptul că consumatorii sunt obligați să monitorizeze calitatea apelor uzate – se propune de indicat care este modul/procedura de monitorizare, de ex. analize de laborator, etc;	
	la punctul 19 ⁴ : lit. b) se propune următoarea redacție: „b) debitele lunare și anuale reale de ape uzate, evacuate de consumatori în sistemul public de canalizare, calculate în baza volumelor înregistrate de mijloacele de măsurare supuse controlului metrologic legal, puse în funcțiune, montate, sigilate și luate la evidență în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare sau volumele de ape uzate calculate prin metode indirecte;”	Se acceptă.
	la lit. c) de completat după cuvântul „acreditat” cu cuvintele „în condițiile Legii nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității”;	Se acceptă.
	punctele 19 ⁷ și 19 ⁸ se propune următoarea redacție: „19 ⁷ . Operatori efectuează cercetări de laborator a probelor de ape uzate prelevate în laboratoare acreditate în condițiile Legii nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității. 19 ⁸ . Prelevarea probelor de apă uzată se efectuează inopinat, în orice timp al zilei și nopții, luând în considerație regimul de activitate al consumatorului, în conformitate cu standardele moldovenești, care adoptă standarde europene sau internaționale, precum și în conformitate cu regulile de prelevare, transportare și păstrare a apelor uzate.” (de indicat concret indicativele standardelor)	Se acceptă. Punctul 19⁸ se acceptă parțial. Va fi indicat: Catalogul standardelor naționale ale Republicii Moldova. Institutul Național de Standardizare (INS). Publicație oficială. Chișinău, 2014, vol. 1, 920 p. Clarificare/informare: 1. SM SR ISO 5667-10:2007. Calitatea apei. Prelevare. Partea 10: Ghid pentru prelevarea apelor uzate. 2. SM SR EN ISO 5667-3:2011. Calitatea apei. Prelevare. Partea 3: Ghid pentru conservarea și manipularea probelor de apă. 3. SM SR EN ISO 5667-1:2011. Calitatea apei. Prelevare. Partea 1: Ghid general pentru stabilirea programelor și a tehnicilor de prelevare. 4. SMV EN ISO 19458:2011. Calitatea apei. Prelevare pentru analiză microbiologică.
	la punctul 19⁹ se propune de completat după cuvintele „standardele de referință” cu indicativul standardului conform prevederilor art. 15 din Legea nr. 20/2016 cu privire la standardizarea națională . Utilizarea sintagmei „standardele de referință” nu este corectă, în temeiul art.6 din Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității, potrivit căruia: „(1) Standarde de referință sînt standardele europene armonizate sau	Se acceptă parțial. Standardele sînt indicate în: Catalogul standardelor naționale ale Republicii Moldova. (INS). http://www.standard.md/public/files/anunt/vol1.pdf

	<i>standardele internaționale adoptate la nivel național, care stabilesc criteriile pentru competența organismului național de acreditare și a organismelor de evaluare a conformității.</i> <i>(2) Organismul național de acreditare și organismele de evaluare a conformității vor respecta în permanență standardele de referință aplicabile.</i> <i>(3) Lista standardelor de referință se aprobă de către organul central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</i>	- SM SR EN ISO/IEC 17000:2006 – Evaluarea conformității. Vocabular și principii generale. - SM EN ISO/IEC 17011:2017 – Evaluarea conformității. Cerințe generale pentru organismele de acreditare care acreditează organisme de evaluare a conformității. - SM EN ISO/IEC 17025:2018 – Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări. - SM SR EN ISO/CEI 17043:2011 – Evaluarea conformității. Cerințe generale pentru încercările de competență. - SM EN ISO 17034:2016 Cerințe generale pentru competența producătorilor de materiale de referință.
	punctul 19¹¹ se propune următoarea redacție: „19¹¹. În cazul când En (indicele de concordanță, conform SM SR EN ISO/CEI 17043) a rezultatelor analizelor de laborator, calculat după următoarea formulă: $E_n = \frac{X_{lab1} - X_{lab2}}{\sqrt{U_{lab}^2 + U_{ref}^2}},$ unde: - U_{lab1} – incertitudinea de măsurare a laboratorului nr.1; - U_{lab2} – incertitudinea de măsurare a laboratorului nr.2; - X_{lab1} – valoarea obținută de laboratorul nr.1; - X_{lab2} – valoarea obținută de laboratorul nr.2. este mai mare de 0,2, în termen de maxim 12 zile lucrătoare din data prelevării acestora, se efectuează încercări de laborator a probelor - martor în prezența ambilor reprezentanți ai laboratoarelor. La expirarea termenului de 20 zile lucrătoare din data prelevării probelor de control, acestea se nimicesc de către fiecare laborator în parte”.	Se acceptă.
	la punctul 19¹² se propune de exclus cuvintele „al operatorului”;	Nu se acceptă. Operatorul este responsabil de controlul calității apelor uzate evacuate în sistemul de canalizare de

		la consumatori.
	la punctul 19²⁵ prima propoziție se propune în următoarea redacție: „ <i>Volumul apelor uzate evacuate în sistemul public de canalizare se măsoară cu mijloace de măsurare supuse controlului metrologic legal, puse în funcțiune, montate, sigilate și luate la evidență în modul stabilit de actele normative.</i> ” pentru a aduce în concordanță cu terminologia Legii metrologie nr.19/2016;	Se acceptă.
	la punctul 19²⁶ din prima propoziție se propune de exclus cuvintele „ <i>în modul prevăzut de standardele și normele în vigoare, precum și</i> ”;	Se acceptă.
	- lit. x) , necesită a fi fundamentată norma din redacția nouă a pct. 43⁴ , conform căreia „ <i>Evacuarea nămolului provenit din activitatea industrială este supusă înregistrării și autorizării de către Agenția de Mediu</i> ”, precum și, norma din pct. 43⁵ conform căreia „ <i>Descărcarea nămolului fecal la stația de epurare a apelor uzate se supune autorizării de către Agenția de Mediu</i> ” și care este tipul de autorizație pe care agentul economic trebuie să o dețină pentru efectuarea acestor genuri de activități în procesul de funcționare a întreprinderii, conform Legii 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.	Se acceptă modificarea primei fraze din pct.43⁴: „Nămolurilor provenite din stațiile de preepurare a apelor industriale uzate se prelucrează în vederea neutralizării, depozitării controlate sau valorificării potrivit reglementărilor legale”. Pct. 43 ⁵ se modifică.
	Propuneri de completare a proiectului: 1. Propunem completarea proiectului hotărârii în cauză, cu un punct nou, pct. 4 cu următorul cuprins: „ 4. Ministerul Justiției, în termen de o lună după intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, va asigura republicarea Hotărârii Guvernului nr.950 din 25.11.2013 „Pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisarii de apă pentru localitățile urbane și rurale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.284-289, art.1061), <i>cu toate modificările și completările operate</i> ”. Reieșind din faptul că, Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 a avut o multitudine de modificări pe text și completări considerăm oportun republicarea acesteia pentru a facilita înțelegerea pentru utilizator a cerințelor Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari pentru localitățile urbane și rurale.	Se acceptă.
	2. Urmare examinării proiectului, constatăm că pct. 9 și 51 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, precum și pct. 9¹ de la lit.g) din proiectul propus spre avizare este prevăzut că: „ 9. În funcție de activitatea specifică desfășurată apele uzate pot fi caracterizate... ”, „ 51. Apele uzate industriale provenite din sectoarele industriale nominalizate... ” și „ 9¹. ...în dependență de tipul de activitate și materia primă utilizată ”. Astfel, nu sunt menționate expres care sunt acele sectoare industriale și nici proiectul de amendare înaintat nu prevede	Clarificare. Fiecare consumator are o activitate tehnologică/de producere specifică, lista deșeurilor/nămolurilor produse din aceste activități este stabilită în HG nr. 99/2018, tabelul 2.

	completarea cu lista sectoarelor industriale. În acest sens menționăm că, Directiva 91/271/CEE privind tratarea apelor urbane uzate, la care se va face referită în preambulul hotărârii, prevede o astfel de listă în „ANEXA III SECTOARE INDUSTRIALE”. Prin urmare, considerăm judicios preluarea listei cu completarea specificațiilor naționale, or aceasta va facilita implementarea regulamentului respectiv.	Lista sectoarelor industriale cu mențiune la Directiva 91/271/CEE este stabilită în prevederile HG nr.802/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
	3. La pct. 27 lit. a) al Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.950/2013 de substituit cuvintele „la prelevarea probelor se aplică practicile naționale și, după caz, internaționale de laborator – respective metodele ISO sau EN” cu cuvintele „prelevarea probelor se efectuează în conformitate cu standardele moldovenești” cu indicarea indicativelor standardelor respective.	Nu se acceptă. Nu este clară transpunerea pct. 27, lit.a).
	Totodată, reieșind din faptul că prevederile proiectul în cauză vor avea impact asupra activității de întreprinzător, evocăm stipulările art.13 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător și art. 25 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, privind obligativitatea elaborării și prezentării spre examinare Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător a Analizei impactului de reglementare și a proiectului propriu-zis.	Se acceptă. Analiza impactului de reglementare (scr. nr. 06/2-GL-68 din 10.09.19) avizat pozitiv.
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției sociale	<u>Aviz nr. 04/5133 din 10.09.2019</u> Lipsă de propuneri și obiecții.	Se acceptă.
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică	<u>Aviz nr. 05/1296 din 11.09.2019</u> În conformitate cu cerințele art. 33 alin. (1), (3), (4) și (5) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, Agenția comunică următoarele: 1. Pe întreg textul proiectului sintagma „tratarea apelor uzate” de modificat cu sintagma „epurarea apelor uzate”, deoarece se tratează apa brută captată în scopul alimentării cu apă, iar apa uzată colectată și transportată la stația de epurare, se epurează.	Se acceptă modificarea în tot textul actului, cu excepție la denumirea Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor uzate urbane, care va rămîne în această expunerea, deoarece este traducerea oficială a directivei în România.
	2. La lit. m) al proiectului fraza „precum și contractul de prestare a serviciului public de canalizare” urmează a fi exclus. Conform prevederilor art. 7 alin. (2) lit. g ²) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ANRE elaborează și aprobă Contractul-cadru de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, care prevede clauzele care trebuie să fie incluse în contractele, ce urmează a fi încheiate de către părți.	Nu se acceptă. Actul menționat de dvs nu este în vigoare.
	2. La lit. n) al proiectului, din pct. 19 ¹³ de exclus fraza „și/sau a Agenției	Se acceptă.

	<i>Naționale pentru Reglementare în Energetică”.</i> Articolul 7 din Legea nr. 303/2013 prevede atribuțiile ANRE în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Dar aceste atribuții nu prevăd participarea reprezentanților Agenției la prelevarea probelor de ape uzate de la consumatori. Or, Agenția nu are competențe de a examina și aprecia parametrii de evacuare a apelor uzate, variația sau cronograma concentrațiilor poluanților, volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen (CBO 5), cantitatea de nămoluri formate, substanțele folosite în procesul tehnologic și componența acestora, etc. Reieșind din prevederile legale, obligația de a fi prezenți la prelevarea probelor de ape uzate aparține părților contractelor de prestare a serviciului public de canalizare sau acordurilor de preluare a apelor uzate.	
	3. La pct. 2 lit. n), considerăm necesar și oportun ca pct. 19¹⁷ să fie modificat și expus în următoarea redacție: „19¹⁷. În cazul refuzului reprezentantului desemnat de consumator de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate în termenul indicat la pct. 19¹⁶, sau în cazul refuzului reprezentantului consumatorului de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate, reprezentantul operatorului, cu utilizarea mijloacelor tehnice (foto, video), va preleva probele de apă uzată, va întocmi și semna în mod unilateral actul de prelevare a apelor uzate în 2 exemplare identice și va sigila vasul cu proba de apă uzată, care o va expedia în oricare din laboratoarele acreditate, inclusiv în laboratorul operatorului, dacă este acreditat. Refuzul reprezentantului consumatorului de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate sau refuzului acestuia de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate, precum și utilizarea mijloacelor tehnice la prelevarea probelor de ape uzate, cu efectuarea fotografiilor sau înregistrărilor video, vor fi reflectate corespunzător de reprezentantul operatorului în Actul de prelevare a probelor de ape uzate.” Expunerea pct. 19¹⁷ în redacția propusă este necesară pentru a-l aduce în concordanță cu prezumpția nevinovăției. Or, însuși faptul refuzului reprezentantului desemnat de consumator de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate în termenul indicat la pct. 19¹⁶ și refuzul reprezentantului consumatorului de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate, nu pot fi „considerate drept încălcări a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare”. Suplimentar, utilizarea mijloacelor tehnice (foto, video) în procesul prelevării probelor de ape uzate, va exclude posibilele abuzuri ale operatorului și va da posibilitate de a demonstra cu certitudine că, probele de ape uzate au fost prelevate	Se acceptă.

	anume din locul indicat în Actul de prelevare, dar nu din alt loc. La caz, considerăm că va fi asigurat un echilibru între interesele operatorului și cele ale consumatorului.	
	5. La pct. 2 lit. n), considerăm necesar și oportun ca pct. 19²⁷ să fie completat cu următoarele: „<i>Plățile calculate și încasate conform prevederilor pct. 19²² din prezentul Regulament, vor fi acumulate pe un cont special al operatorului și aceste resurse financiare vor fi utilizate exclusiv pentru întreținerea și dezvoltarea sistemului de canalizare, modernizarea și construcția stațiilor de epurare a apelor uzate, achiziționarea materialelor pentru epurarea apelor uzate și a nămolurilor, precum și întreprinderea măsurilor de protecție a mediului</i>”. Considerăm că, utilizarea în scopurile menționate a resurselor financiare, încasate în rezultatul constatării depășirii valorilor indicatorilor de calitate în raport cu CMA, în consecință va contribui la protejarea mai eficientă a mediului ambiant.	Se acceptă.
	6. La lit. r) cuvântul „devarsă” de substituit cu cuvântul „deversează”. Or, astfel de cuvânt atât în literatura de specialitate, cât și în DEX nu există.	Se acceptă.
	7. La lit. w) din pct. 41² ultimul aliniat considerăm că poate fi comasat cu pct. 41¹ , deoarece conțin informații ce se repetă.	Nu se acceptă. Comasarea nu va modifica viziunile punctelor, nu va îmbunătăți actul și nu va schimba sensul inițial.
	8. La lit. x) pct. 43⁵ considerăm că urmează să fie specificat, în cazul consumatorilor casnici, deținători de fose septice în lipsa sistemului centralizat de canalizare, dacă au aceeași obligativitate de a obține autorizația respectivă.	Se acceptă. Punctul 43⁵ va fi completat cu sintagma „Consumatorii casnici încheie cu operatorul un contract de evacuare a nămolului fecal acumulat în haznale și instalații individuale”.
	9. În Anexa nr. 7: - formula (2) urmează de specificat semnificația coeficientului 0,0036; - formula (4), la specificarea C(ram), de clarificat ce fel de automonitoring efectuează consumatorul.	Clarificare. Coeficientul 0,0036 este produsul coeficienților de conversie. Calculul va include în detaliu unitățile de măsură folosite. Cuvântul „Automonitoringul” – este menționat în cazul, în care sînt luate în considerare probele de apă uzată efectuate de consumator cu ajutorul unui laborator acreditat.
	10. În Anexa nr. 8, considerăm oportună comasarea pct.10 și pct. 13, deoarece informațiile conținute în ambele puncte, se repetă.	Se acceptă.
Ministerul Finanțelor	<u>Aviz nr. 11/3-03/1288/851 din 12.09.2019</u> Ministerul Finanțelor a examinat proiectul hotărîrii Guvernului "Cu privire la modificarea H.G. nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari de apă pentru localitățile urbane și rurale" și, în limita domeniilor de	Se acceptă.

	competență, comunică următoarele. La textul proiectului de hotărâre, atât în denumire, cât și în punctul 1 din proiect se recomandă înlocuirea sintagmei "emisaruri de apă" cu sintagma "emisar" pentru a asigura concordanța cu denumirea hotărârii Guvernului nr. 950/2013.	
	Totodată, în nota informativă la proiect, nu este menționat dacă vor fi careva implicații din bugetul de stat. Astfel, în cazul survenirii unor cheltuieli neprevăzute/suplimentare, acestea urmează a fi suportate în limita bugetului aprobat.	Se acceptă.
Ministerul Justiției	<u>Aviz nr. 04/9057 din 12.09.2019</u> Proiectul urmează a fi revizuit în integralitatea sa, prin prisma rigorilor de tehnică legislativă statuate în <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și anume: 1. În denumire la proiectul hotărârii cuvântul „emisarului” se va substitui cu cuvântul „ emisaruri ”.	Se acceptă. Conform Dicționarului explicativ cuvântul „emisaruri” se va substitui cu cuvântul „emisar”
	2. La pct. 1 lit. b) din proiect, se propune completarea clauzei de adoptare cu clauza de armonizare. În acest sens, informăm că potrivit pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, clauza de armonizare se include după preambulul și clauza de adoptare a proiectului de act normativ.	Se acceptă.
	3. La pct. 2 lit. a) cuvântul „Regulamentului” necesită a fi exclus, ca fiind inutil, iar cuvintele „pe tot cuprinsul textului” urmează a fi scrise sub forma „în tot textul”. Pentru respectarea unității de stil, la propunerea de modificare a punctului 2, se va indica textul „La punctul 2”, iar din alineat va fi indicat textul „La subpunctul 1)”, fiind urmat imediat de modificările propuse în textul acestuia.	Se acceptă.
	4. În ceea ce privește excluderea cuvântului „bransare” , atragem atenția că în textul regulamentului în vigoare acest termen este utilizat sub forma „bransare/racordare”. Prin urmare, autorul urmează să revadă propunerea de excludere a termenului avut în vedere, astfel încât să fie eliminat și semnul de punctuație „/” .	Se acceptă.
	5. La pct. 1 sbp. 2) lit. b) se propune substituirea cuvintelor „apelor receptoare” și „ape receptoare” cu cuvântul „emisaruri”. În acest context, precizăm că în textul regulamentului în vigoare sunt utilizate și cuvintele „apa receptoare”. Prin urmare, propunem ca în proiect să fie indicat despre substituirea cuvintelor „ape receptoare” la orice formă gramaticală cu cuvântul „emisaruri” la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă.
	6. Întru respectarea principiului unității terminologice, în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni, iar dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în	Se acceptă.

context se stabilește în cadrul dispozițiilor generale ale actului normativ ce îl instituie și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie. Însă, se va ține cont că, actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu ar trebui să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturi și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora poate fi inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat.

Astfel, includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop se impune imperios ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ la etapa adoptării decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual.

Respectarea acestei norme este necesară din mai multe motive dintre care menționăm două. În primul rând trebuie să avem în vedere că relațiile sociale sunt extraordinar de complexe și la momentul adoptării actului normativ este imposibil să se poată determina cu o precizie absolută toate circumstanțele raporturilor juridice reglementate. Din această cauză nici într-un sistem de drept nu s-a impus conceptul că normele ar trebui să reglementeze exhaustiv toate circumstanțele unui raport juridic. În al doilea rând trebuie să ținem cont de faptul că norma de drept trebuie să fie formulată astfel încât aceasta să fie aplicabilă nu doar relațiilor sociale existente la momentul adoptării actului normativ dar și relațiilor sociale viitoare. Definirea noțiunilor atrage în mod inevitabil rigiditatea actelor normative și face imposibilă aplicarea acestora pentru reglementarea raporturilor juridice noi.

În acest context, menționăm necesitatea indicării în nota informativă a întrunirii condițiilor care impun definirea termenului în actul normativ, precum și a circumstanțelor care justifică definirea termenului în sensul propus de autori. În opinia noastră aceasta trebuie să se facă doar în situații excepționale, deoarece art. 71 alin. (4) al *Legii 100/2017*, care prevede că la interpretarea actului normativ trebuie să se țină cont de nota informativă care a însoțit proiectul, permite ca problemele care ar putea apărea pot fi soluționate prin menționarea în mod expres în nota informativă a sensului în care urmează să fie interpretat un termen, deoarece aceasta ar permite să se atingă atât scopul limitării discreției celor care vor interpreta actul dar și scopul de a permite ca actul normativ să fie aplicat și relațiilor sociale care se vor naște pe viitor

	și de care, evident, nu putea să țină cont autorul actului normativ. Trebuie de avut în vedere că, lista lungă de definiții în actele internaționale se datorează faptului că, în diferite țări noțiunile au sens diferit. Definițiile date pentru noile noțiuni urmează a fi revizuite, deoarece transpunerea directă a prevederilor Directivelor UE nu constituie un argument valabil pentru păstrarea formulării defectuoase a normei legale naționale. În procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația UE, este necesară nu transpunerea literală a prevederilor Directivelor, ci elaborarea textelor normative prin raportare la legislația națională, precum și respectarea rigorilor normative din punct de vedere al expunerii. Transpunerea ar trebui să constea nu în reproducerea normei comunitare <i>ad litteram</i>, ci în redarea sensului reglementării, în formularea unei soluții juridice identice, fie ajustate realităților naționale. Astfel, la revizuirea listei de noțiuni se va ține cont de faptul că, prevederile actului normativ trebuie expuse într-un limbaj simplu, clar și concis, astfel ca la aplicarea acestora să nu genereze interpretări diferite, fapt ce va crea probleme la aplicare. Prin urmare, odată cu revizuirea prevederilor proiectului prin prisma obiecției expuse, din definiția la noțiunea „locuitorul echivalent”, se va exclude prevederea „în Directivă s-a fixat valoarea”. Definiția dată la noțiunea „nămol industrial” nu este necesară or, aceasta nu indică un alt sens, decât cel uzual. În definiția noțiunii „acord de preluare a apelor uzate” este utilizat cuvântul „noncasnic”. În acest sens, menționăm că cuvântul „noncasnic” urmează a fi substituit cu cuvintele „altul decât cel casnic” astfel cum este indicat la pct. 10 din regulament or, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni. Cuvintele „cerințele impuse de operator” constituie un pleonasm. Prin urmare, propunem substituirea cuvintelor „cerințele impuse de operator” cu cuvintele „cerințele operatorului”.	
	7. La sbp. 2) lit. f) în ceea ce privește norma formulată pentru pct. 9², semnalăm faptul că cadrul juridic ce ține de drepturile și obligațiile consumatorilor serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare este reglementat de <i>Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare</i>. În acest sens, precizăm că drepturile și obligațiile consumatorului urmează a fi expres prevăzute sau reglementate în lege. Or, potrivit art. 15 din Constituție, cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea. Curtea Constituțională, în jurisprudența sa anterioară, a statuat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului	Se acceptă.

	normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (<i>Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din pct. 34 al Anexei nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 360/1996 cu privire la controlul de stat al calității în construcții</i>, §71). Urmare a celor enunțate supra, relevăm că este necesar de reexaminat prevederile din proiectul regulamentului, pentru a se asigura că nu conțin norme juridice primare. Astfel la pct. 9², pentru a nu admite încălcarea normei constituționale prevăzute la art. 102 alin. (2), cuvintele „Consumatorii casnici <i>sunt obligați</i> să evacueze apele uzate în sistemul public de canalizare prin racorduri individuale” se vor reformula cu cuvintele „Consumatorii casnici evacuează apele uzate în sistemul public de canalizare prin racorduri individuale”. Obiecția respectivă este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect, în ceea ce privește drepturile și obligațiile consumatorilor, inclusiv a operatorilor.	
	8. În cazul expunerii în redacție nouă a conținutului unui element structural sau a unei părți a acestuia, sau în cazul operațiunii de completare cu o nouă dispoziție se vor utiliza cuvintele „va avea următorul cuprins” urmată de redarea noului text. Prin urmare, la sbp. 2) lit. j), textul „la punctul 16 se completează cu un nou alineat” se va substitui cu textul „punctul 16 se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins”, (obieție valabilă și la lit. l).	Se acceptă.
	9. La sbp. 2) lit. k) atragem atenția că, potrivit art. 65 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, abrogarea este un procedeu tehnico-juridic de suprimare prin care sînt scoase din vigoare prevederile actului normativ ce nu mai corespund echilibrului dintre cerințele sociale de reglementare legală. Prin urmare, la lit. k) se vor scrie cuvintele „se abrogă” în loc de cuvintele „se exclud”.	Se acceptă.
	10. Din redacția propusă la sbp. 2) lit. m), rezultă doar modificarea alineatului întâi al pct.19, motiv pentru care propunem a fi revizuită redacția formulată la litera pusă în discuție. Totodată, norma formulată pentru alineatul întâi al pct. 19 poartă un caracter incert, prin utilizarea cuvintelor „după caz”, din care cauză propunem a fi excluse.	Se acceptă.
	În legătură cu soluția normativă propusă la pct. 19¹ lit. k) remarcăm că, prin <i>Legea nr. 160/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative</i>, au fost modificate și completate mai multe acte legislative în scopul eliminării ștampilei. Astfel, art. 3 din <i>Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi</i> a fost completat cu punctul 5, conform căruia întreprinderile și întreprinzătorii nu mai	Se acceptă.

	sunt obligați să dețină și să aplice ștampila proprie pe înscrisuri de orice natură. În cazul în care legislația va prevedea necesitatea aplicării ștampilei întreprinderii sau întreprinzătorului, cerința se va considera îndeplinită dacă înscrisul va fi semnat de persoana împuternicită de întreprindere sau de către întreprinzător.	
	11. În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. j) din <i>Legea nr.100/2017</i> , verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent. Prin urmare, la sbp. 2) lit. n) în ceea ce privește textul propus pentru alineatul întâi al pct. 19 ⁴ cuvintele „se va stabili” necesită a fi substituite cu cuvintele „se stabilesc” (obiecție similară și la lit. z ³)). Suplimentar, la pct. 19 ⁴ lit. b) cuvintele „în vigoare” se vor exclude ca fiind inutile.	Se acceptă.
	12. La pct. 19⁶ se conține referința la „factorii și criteriile indicate în punctul 19 ⁴ ”. Totuși, observăm că din conținutul pct. 19 ⁴ nu rezultă expres că textul acestuia se referă la factori și criterii. Astfel, pentru a nu admite confuzii la interpretarea și aplicarea actului normativ, propunem a fi reanalizate redacția pct. 19 ⁴ și a pct. 19 ⁶ . Din considerente de redactare, textul „indicate în punctul 19 ⁴ ” urmează a fi substituit cu textul „prevăzute la pct. 19 ⁴ ”.	Se acceptă.
	13. Prevederea de la pct. 19⁷ „operatorii pot efectua cercetări de laborator” nu are caracter normativ. Prin urmare propunem substituirea prevederii enunțate supra cu prevederea „operatorii sunt în drept să efectueze cercetări de laborator”.	Se acceptă.
	14. Potrivit art. 22 alin. (7) din <i>Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare</i> , operatorul poate efectua controlul inopinat al evacuării apelor uzate de la agenții economici și/sau prelevarea probelor în scopul verificării calității apelor uzate deversate în rețelele de canalizare. În conformitate cu pct. 19⁸ din proiect, prelevarea probelor de apă uzată se efectuează inopinat în orice timp al zilei și nopții. Este de menționat că, norma enunțată în lege are un caracter dispozitiv, iar norma enunțată la pct. 19 ⁸ are un caracter imperativ. Prin urmare, în vederea respectării principiului coerenței, propunem revizuirea prevederii de la pct. 19 ⁸ .	Se acceptă.
	15. La pct. 19⁹ sunt utilizate noțiunile „probe martor” și „probe de control”. În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. d) din <i>Legea nr.100/2017</i> , aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni. Prin urmare, propunem revizuirea noțiunilor enunțate (obiecție valabilă și la pct. 19¹¹).	Se acceptă:
	16. Potrivit pct. 19¹⁶ consumatorii sunt obligați să asigure prezența la locul de prelevare a probelor de ape uzate a persoanelor desemnate în termen de 10 minute de la ora solicitării de către reprezentantul operatorului de a se prezenta la locul prestabilit. În conformitate cu pct. 19 ¹⁷ refuzul persoanei desemnate a consumatorului de a se prezenta, în termenul indicat la pct. 19 ¹⁶ , la locul de prelevare	Se acceptă, Punctul se completează „În cazul în care persoana desemnată a consumatorului nu se va prezenta în termenul indicat din motiv că nu a reușit, aceasta se va considera drept încălcare a condițiilor de

	a apelor uzate, este considerat drept încălcare a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare. Considerăm că termenul de 10 minute este prea scurt. Din acest motiv propunem indicarea unui termen mai mare or, în cazul în care persoana desemnată a consumatorului nu se va prezenta în termenul indicat din motiv că nu a reușit, aceasta se va considera drept încălcare a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare.	evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare.” 10 minute sunt considerate posibile, reieșind din practica aplicată și din posibilitatea schimbării calității apelor uzate, care vor fi prelevate de către consumator.
	17. La pct. 19²¹ este utilizată noțiunea „raportul de analiză a probelor de apă uzată” și noțiunea „raportul analizelor de laborator”. În contextul prevederii legale evocate la pct. 19 ⁹ propunem ca noțiunea „raportul analizelor de laborator” să fie substituită cu noțiunea „raportul de analiză a probelor de apă uzată”.	Se acceptă.
	18. La sbp. 2) lit. p) , numărul punctului nu se va diviza de numărul alineatului prin virgulă.	Se acceptă.
	19. La sbp. 2) lit. v) , menționăm că prevederea cu care se propune a fi modificat pct. 41 nu are un sens clar. Prin urmare propunem să fie revizuit locul unde urmează să se înregistreze cantitatea de nămoluri formulate în urma proceselor de epurare a apelor uzate.	Se acceptă. Pct. 41 se modifică. .”
	20. La sbp. 2) lit. z³) , în textul normei de la pct. 51 se va revedea necesitatea utilizării verbului „trebuie”, întrucât o îndatorire, obligație sau interdicție este cel mai bine exprimată prin „sunt”. Rolul său corect este de obligativitate, iar folosirea sa este în general admisă doar atunci când poate fi substituită cu „trebuie”. Prin urmare, cuvintele „trebuie supuse epurării” urmează a fi substituite cu cuvintele „sunt supuse epurării”.	Se acceptă.
	21. Întru corectitudinea redactării, la lit. z⁴) , cuvintele „în primul alineat” se vor substitui cu cuvintele „la alineatul întâi”. 22. Prin proiectul hotărârii Guvernului, <i>Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale</i> se completează cu 2 anexe. Prin urmare, la lit. z ¹⁰) textul „Anexa nr. 7 și 8” se va substitui cu textul „Anexele nr. 7 și nr. 8”.	Se acceptă.
	22. Potrivit pct. 2, prezenta hotărâre intră în vigoare la 3 luni de la data publicării. Întru corectitudinea redactării, cuvintele „de Guvern” se vor exclude, iar textul „la 3 luni” se va substitui cu textul „la expirarea a 3 luni”. Totodată, după cuvântul „publicării” urmează a se completa cu cuvintele „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.	Se acceptă.
	23. Sursa de publicare a Ordinului menționat în text se va expune după următoarea formulă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul monitorului, numărul articolului).	Se acceptă.

Cancelaria de Stat Centrul de Armonizare a legislației	Ref.: scrisoarea nr.18-23-5717 din 3septembrie 2019/ număr unic 450/MADRM/2019 Prezenta Declarație de compatibilitate a fost întocmită de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Hotărârii Guvernului nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat și a Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene. DECLARAȚIE DE COMPATIBILITATE În baza expertizei proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, inclus în pct. 91 din Planul Național de Acțiuni pentru Implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017 – 2019 (PNAAA 2017-2019), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016. Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale transpune art. 5, alin. 2 din Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 135 din 30 mai 1991, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2013/64/UE a Consiliului din 17 decembrie 2013 / Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban waste water treatment, published in the Official Journal of the European Union L 135 of 30 May 1991, as was last time amended by Council Directive 2013/64/EU of 17 December 2013. I. Obiectul proiectului Proiectul de act normativ are drept scop instituirea de soluții normative și reguli referitoare la colectarea și evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și în stațiile de epurare, evacuarea apelor uzate în emisare, utilizarea nămolului provenit de la stațiile de epurare a apelor uzate precum și metodologia de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea normativelor la evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare, în vederea asigurării protecției mediului de	Se acceptă.
---	---	---------------------------

efectele negative ale acestora. Totodată, menționăm că proiectul național asigură transpunerea la nivel național a art. 5, alin. (2) din Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, în vederea completării cadrului normativ național cu dispoziții privind delimitarea aglomerărilor.

Proiectul de act normativ reglementează, în principal, următoarele aspecte relevante din punct de vedere al transunerii:

- Stabilește cerințele privind epurarea pentru apele urbane reziduale care urmează a fi evacuate în zonele sensibile în cazul aglomerărilor cu E. L. mai mare de 10000 (art. 5, alin. (2) din Directiva 91/271/CEE).

II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii europene în domeniul protecției mediului, pe segmentul legislativ calitatea apei și gestionarea resurselor.

Din perspectiva proiectului examinat, la nivelul Dreptului UE incident prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale.

Directiva 91/271/CEE are drept scop protejarea mediului acvatic din Uniunea Europeană de efectele adverse ale apelor urbane reziduale, stabilind norme valabile în întreaga UE privind colectarea, tratarea și evacuarea apelor reziduale. De asemenea, actul UE prevede norme referitoare la noțiunile aferente domeniului de aplicare; sistemele de colectare a apelor urbane; tratarea secundară/echivalentă a apelor urbane reziduale; zonele sensibile; evacuarea apelor urbane reziduale în ape litorale, dulci și estuare; evacuarea și reutilizarea apelor uzate tratate; evacuarea și reutilizarea nămolurilor de epurare; autoritățile competente de supraveghere a evacuărilor care provin de la stațiile de tratare a apelor urbane reziduale, cantitățile și compoziția nămolurilor de epurare a evacuărilor în apele de suprafață; apele urbane reziduale; criteriile de identificare a zonelor sensibile și mai puțin sensibile; sectoarele industriale.

Transpunerea și implementarea Directivei 91/271/CEE este importantă în contextul realizării obligațiilor Republicii Moldova, ce rezultă din prevederile Anexei XI la Capitolul 16 „Mediul înconjurător” din Acordul de Asociere RM-UE, având următoarele termene de implementare

- 3 ani de la intrarea în vigoare a AA pentru adoptarea legislației naționale și desemnarea autorităților competente. - 5 ani de la intrarea în vigoare a AA pentru evaluarea situației colectării și tratării apelor urbane reziduale. - 6 ani de la intrarea în vigoare a AA pentru identificarea zonelor și aglomerărilor sensibile (art. 5 și Anexa II). -8 ani de la intrarea în vigoare a AA pentru elaborarea programului tehnic și de investiții pentru punerea în aplicare a cerințelor privind tratarea apelor urbane reziduale (art. 17). Evaluând gradul de realizare a angajamentelor de transpunere și implementare a Directivei 91/271/CEE, menționăm că, pînă la etapa actuală, Republica Moldova a asigurat adoptarea legislației naționale și desemnarea autorităților competente, obligație realizată prind adoptarea Legii apelor nr. 272/2011. Obligația ce se referă la reglementarea procedurilor de evaluare a situației colectării și tratării apelor urbane reziduale, identificarea zonelor, precum și elaborarea programului tehnic și de investiții pentru punerea în aplicare a cerințelor privind tratarea apelor urbane reziduale, a fost asumată pentru realizare în baza PNAAA 2017-2019 – termen 2019. În ceea ce privește identificarea aglomerărilor sensibile, aceasta constituie obiectul transpunerii în proiectul național, care asigură transpunerea selectivă a prevederilor Directivei 91/271/CEE, implementînd art. 5, alin. (2) din actul UE referitor la cerințele privind epurarea apelor urbane reziduale care urmează a fi evacuate în zonele sensibile în cazul aglomerărilor cu E. L. mai mare de 10000 (pct. 1, subpct. 2, lit. z¹⁰) din proiectul național). <i>Măsuri naționale de transpunere existente a Directivei 91/271/CEE</i> Directiva 91/271/CEE a constituit obiect al transpunerii prin: - Hotărîrea Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, care a asigurat transpunerea parțială a art. 1 – 3, art. 7, 8, 10 – 15, Anexa I, Anexa II din Directiva 91/271/CEE (care a fost expertizată în 2013 de Centrul de Armonizare a Legislației); - Hotărîrea Guvernului nr. 862/2014 pentru aprobarea modificărilor ce se operează în Regulamentul privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 802/2013, care a asigurat transpunerea Anexei III din Directiva 91/271/CEE (care a fost expertizată în 2014 de Centrul de Armonizare a Legislației).	
---	--

	<i>Măsuri naționale de transpunere planificate a Directivei 91/271/CEE</i> Potrivit PNAAA 2017-2019, celelalte prevederi ale Directivei 91/271/CEE urmează fi transpuse prin: - Proiectul Hotărîrii de Guvern pentru aprobarea Metodologiei privind delimitarea zonelor sensibile; - Proiectul Hotărîrii de Guvern pentru aprobarea Strategiei privind managementul nămolului de la stațiile de epurare. III. Respectarea mecanismului de armonizare <i>a) Obiecții privind aspectele de tehnică legislativă</i> Cu referire la pct. 1, subpct. 2, lit. d) din proiectul național, care prevede înlocuirea noțiunii de „locuitorul echivalent (l.e.)”, constatăm că aceasta, la prezentarea modului de calcul al unității de măsurare, face referire la „valoarea fixată în directivă” or, potrivit pct. 22 din HG nr. 1171/2018 referințele la legislația UE nu reprezintă o metodă de transpunere, referințele la actele UE în textul reglementărilor naționale fiind admise doar în clauza de armonizare. Astfel, recomandăm revizuirea noțiunii prin excluderea propoziției „Se exprimă ca media acelei poluări produsă de o persoană într-o zi – în directivă s-a fixat valoarea de 60 grame consum biochimic de oxigen la 5 zile (CBO5) pe zi” din proiectul național. <i>b) Obiecții privind clauza de armonizare</i> Proiectul de act normativ nu conține clauza de armonizare, care potrivit art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 12 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1171/2018 (în continuare Regulament) este obligatorie pentru toate actele normative care au ca scop transpunerea legislației UE. Prin urmare, proiectul național urmează a fi completat prin inserarea clauzei de armonizare după cum urmează: „Prezenta Hotărîre de Guvern transpune art. 5, alin. 2 din Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 135 din 30 mai 1991, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2013/64/UE a Consiliului din 17 decembrie 2013”. Totodată, în ceea ce privește pct. 1, subpct.1), lit. b) din proiectul național, care prevede modificarea clauzei de armonizare existentă în Hotărîrea Guvernului nr. 950/2013, opinăm asupra necesității excluderii acestuia, deoarece Hotărîrea Guvernului nr. 950/2013 asigură transpunerea parțială a Directivei 91/271/CEE. <i>c) Obiecții privind Nota informativă</i>	
--	--	--

	Cu referire la Nota informativă a proiectului național, menționăm că în rubrica 3 a acesteia, în conformitate cu prevederile pct. 26 din Regulament, urmează a fi indicată mențiunea privind întocmirea Tabelului de concordanță și actualizarea acestuia pentru varianta definitivată a proiectului. De asemenea, Nota informativă va fi completată cu rubrica 9 în care vor fi inserate constatările expertizei de compatibilitate. <i>d) Obiecții privind Tabelul de concordanță</i> Cu referire la Tabelul de concordanță al proiectului național, menționăm că acesta a fost elaborat în conformitate cu modelul stabilit în Hotărîrea Guvernului nr. 1345/2006, act abrogat și substituit de Hotărîrea Guvernului nr. 1171/2018. Drept urmare, Tabelul de concordanță necesită a fi revizuit și întocmit potrivit noilor cerințe prevăzute în Anexa nr. 3 la Hotărîrea Guvernului nr. 1171/2018. Proiectul HG va fi prezentat Cancelariei de Stat pentru examinarea în Ședința de Guvern însoțit de Tabelul de concordanță revizuit potrivit rigorilor normative. De asemenea, atenționăm că în conformitate cu pct. 53 din Regulament, Tabelul de concordanță actualizat urmează a fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la aprobarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat (Centrului de armonizare a legislației) pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate. IV. Concluzii În urma evaluării proiectului din perspectiva compatibilității cu legislația UE relevantă, apreciem că acesta se circumscrie legislației europene de mediu, nu contravine acesteia și asigură implementarea normelor referitoare la cerințele privind epurarea pentru apele urbane reziduale care urmează a fi evacuate în zonele sensibile în cazul aglomerărilor cu E. L. mai mare de 10000, prevăzute de Directiva 91/271/CEE. <i>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.</i>	
Asociația Națională a Restaurantelor și a Localurilor de Acordament	<u>Aviz nr. 10-S/19 din 13.09.2019</u> Cu referire la proiect, nemijlocit, comunicăm următoarele propuneri și obiecții: 1. La pct. 19², se propune modificare prin înlocuirea sintagmei Consumatorii, cu sintagma Operatorul, or în acest punct indică obligația consumatorului de monitorizare a calității apelor uzate, fapt ce contravine din start activității de antreprenariat, și prevederilor prezentei hotărâri, deoarece unicul responsabil de	Se acceptă cu următorul conținut: „19² Consumatorii evacuează apele uzate în sistemul public de canalizare astfel, încît să fie asigurată respectarea indicatorilor de calitate/CMA a apelor uzate prevăzuți în avizul de racordare/acordul de preluare și în contractul de

(MĂR)	acest proces este doar operatorul.	furnizare a serviciului de de canalizare” conform standardelor naționale adoptate.
	2. La pct. 19⁴, se propune modificarea primului alineat, care se redă în următoarea redacție „Periodicitatea prelevării probelor de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare se va stabili de către operator pentru fiecare consumator în parte la întocmirea contractului, dar nu mai des decât odată în trimestru, luînd în considerare.....conform textului. Menționăm că securitatea raportului juridic în RM încă nu a fost anulat, și respectiv fiecare parte a unui contract are nevoie de garanții reale și efective.	Nu se acceptă. Operatorul va stabili periodicitatea prelevării probelor de ape uzate după prezentarea de către consumator a informațiilor privind compoziția apelor uzate și graficul orar de evacuare a acestora (art. 22 (8) al Legii nr. 303/2013). Operatorul are obligația epurării corespunzătoare a apelor uzate; în caz contrar stația de epurare poate fi scoasă din funcțiune, iar apa neepurată va ajunge în emisar. În vederea asigurării protecției mediului înconjurător, operatorul are obligația verificării permanente a calității apelor uzate. Astfel, în funcție de volumul de apă uzată și genul de activitate desfășurat de agentul economic, operatorul va stabili graficul prelevării probelor de apă uzată. Prin această prevedere nu se atentează la securitatea raportului juridic în Republica Moldova, ci se asigură realizarea obligațiilor operatorului în vederea protecției rețelelor publice de canalizare și a stațiilor de epurare.
	4. La pct. 19⁶, se propune modificarea textului, care se redă în următoarea redacție,, În dependență de factorii și criteriile indicate în punctual 19⁴, operatori sunt în drept să stabilească perioade de prelevare mai frecvente sau mai rare, însă nu mai des de o data în trimestru, chiar dacă au fost constatate depășiri ale valorilor admisibile ale indicatorilor de calitate din apele uzate la întocmirea contractului Menționăm că securitatea raportului juridic în RM încă nu a fost anulat, și respectiv fiecare parte a unui contract are nevoie de garanții reale și efective, or în cazul din speță este vorba despre un contract de prestări servicii.	Nu se acceptă. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se facturează lunar (art. 27 (2), Legea nr. 303/2013). Operatorul va stabili periodicitatea prelevării probelor de ape uzate după prezentarea de către consumator a informațiilor privind compoziția apelor uzate și graficul orar de evacuare a acestora (art. 22 (8) al Legii nr. 303/2013).
	4. La pct. 19⁸, se propune excluderea sintagmei inopinat, deoarece prelevarea probelor de apă uzată în mod inopinat, cât și pe timp de noapte, reprezintă un abuz categoric în privința activității de antreprenariat, or potrivit Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat, doar organele de control specificate în Lege, pot efectua vizite inopinate la întreprinderile care desfășoară activitate economică, și doar dacă se întrunesc cumulative o serie de condiții expres prevăzute de lege.	Nu se acceptă. Controlul inopinat este statuat expres în art. 22 alin. (7) din Legea 303/2013.

	5. La pct. 19¹¹ , se propune modificarea sintagmei 20%, în 5%, deoarece considerăm că marja de eroare a rezultatelor de laborator, în mărime de 20% este prea mare, și respectiv se propune 5%, pentru asigurarea principiului de echitate și transparență.	Nu se acceptă. Lipsește argumentarea legală/normativă/standarde.
	6. Pct. 19¹² care prevede că, în cazul în care nu s-au solicitat/prelevat probe-martor, rezultatele analizelor de laborator eliberate de laboratorul acreditat al operatorului vor constitui temei juridic pentru calculul plăților suplimentare conform anexei nr. 7 la prezentul Regulament se propune a fi exclus, sau reformulat, deoarece constituie o abordare unilaterală și atentează la dreptul consumatorului, de a fi tratat pe principiul egalității și legalității, iar în cazul preluării de probe de operator, consumatorul trebuie să fie în drept să efectueze expertize la laboratoare independente absolut în toate cazurile.	Se acceptă în reformularea următoare: „19 ¹² În cazul în care nu s-au solicitat/prelevat probe de control din inițiativa consumatorului sau din nedorința acestuia, rezultatele analizelor de laborator eliberate de laboratorul acreditat al operatorului vor constitui temei juridic pentru calculul plăților suplimentare conform anexei nr. 7 la prezentul Regulament”.
	8. La pct. 19¹⁴ , se indică faptul că consumatorii, se obligă să desemneze cel puțin 2 reprezentanți, pentru participarea la prelevarea probelor, or considerăm că această prevedere este una excesivă, prin prisma faptului că la întreprinderile mici și mijlocii, este complicat de a desemna cel puțin o persoană instruită, în modul stabilit de lege. În acest context propunem, includerea din partea consumatorilor doar o singură persoană.	Se acceptă.
	8. La pct. 19¹⁶ , se indică faptul că consumatorii, se obligă să asigure participarea reprezentantului său, în termen de 10 minute, de la ora solicitării, clauză calificată de noi, drept una abuzivă, și respectiv se propune modificarea sintagmei 10 minute în 24 ore. Menționăm că în pct. 19 ⁸ se indică că operatorul poate preleva probe atât noaptea cât și ziua, or asigurarea prezenței persoanei desemnate în 10 minute nu este reală, iar operatorul la rândul său este facilitat de a realiza procedura unilateral, ceea ce contravine grav tuturor principiilor (vezi pct. 19 ¹⁷ și pct. 19 ¹⁸ din proiect).	Nu se acceptă. Punctul se completează: „În cazul în care persoana desemnată a consumatorului nu se va prezenta în termenul indicat din motiv că nu a reușit, aceasta se va considera drept încălcare a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare.” 10 minute sunt considerate posibile, reieșind din practica aplicată și reieșind din posibilitatea schimbării calității apelor uzate de către consumator, care vor fi prelevate.
	9. Pct. 19¹⁷ și 19¹⁸ urmează a fi reformulate prin conexarea într-un singur pct., deoarece reglementează aceeași situație, precum și urmează a fi exclus principiului, conform căruia lipsa reprezentantului consumatorului, se echivalează faptului încălcării condițiilor de evacuare, or fiecare concluzie și cont de plată pentru preepurare, trebuie să fie întemeiată pe probe concludente și obligatoriu existenței unor probe prelevate procedural și verificate în laborator.	Se acceptă reformularea punctului 19¹⁷ în următoarea redacție: „19 ¹⁷ . În cazul refuzului reprezentantului desemnat de consumator de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate în termenul indicat la pct. 19 ¹⁶ , sau în cazul refuzului reprezentantului consumatorului de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate,

		reprezentantul operatorului, cu utilizarea mijloacelor tehnice (foto, video), va preleva probele de apă uzată, va întocmi și semna în mod unilateral actul de prelevare a apelor uzate în 2 exemplare identice și va sigila vasul cu proba de apă uzată, care o va expedia în oricare din laboratoarele acreditate, inclusiv în laboratorul operatorului, dacă este acreditat. Refuzul reprezentantului consumatorului de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate sau refuzului acestuia de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate, precum și utilizarea mijloacelor tehnice la prelevarea probelor de ape uzate, cu efectuarea fotografiilor sau înregistrărilor video, vor fi reflectate corespunzător de reprezentantul operatorului în Actul de prelevare a probelor de ape uzate.”
	10. La pct. 19¹⁹ și pct. 19²¹, se indică faptul că consumatorii, sunt în drept să conteste actul de prelevare și raportul de analiză, în termen de 10 zile, fapt ce contravine tuturor normelor de drept civil și procesual din RM, or termenul de contestare minim nu poate fi mai mic de 30 zile, or potrivit prevederilor Codului Administrativ, în vigoare din 1 aprilie 2019, actul emis unilateral și produce efecte juridice pentru terți, poate fi contestat cu cerere prealabilă în termen de 30 zile din momentul aducerii la cunoștință, iar ulterior în termen de 30 zile în instanța de judecată. Astfel se propune înlocuirea termenului de 10 zile, cu termenul de 30 de zile. Totodată, se propune completarea pct. 19⁹ cu lit. e) alte cazuri, în scopul asigurării accesului la justiție, și asigurarea posibilității de contestare actelor care pot afecta drepturile și interesele consumatorului.	Nu se acceptă. Termenul de 10 zile a fost stabilit reieșind din urgența soluționării acestor aspecte, care au un impact considerabil asupra stațiilor de epurare, și ale căror efecte se răsfrâng direct asupra mediului înconjurător. Totodată, menționăm că operatorii sunt persoane juridice de drept privat cu scop lucrativ, neputând fi asimilate autorităților publice conform art. 7 din Codul administrativ. Prin urmare, litigiile care au la bază raporturile juridice între consumatori și operatorii apă-canal nu intră sub incidența acestei legi.
	11. La pct. 19²³, se propune modificarea prin completare, cu următoarea sintagmă <i>La adresarea în instanța de judecată, cu privire la anularea actului de prelevare a probelor și/sau raportul de analiză a probelor, factura/contul de plată ce rezultă din aceste acte, se suspendă pe perioada mersului procesului, iar....</i> conform textului.	Se acceptă.
	12. La pct. 19²⁴, se propune modificarea textului, prin înlocuirea sintagmei lunar cu sintagma trimestrial, iar sintagma <i>odată în trei luni</i> se înlocuiește cu sintagma semestrial. Repetat, menționăm că întru asigurarea securității raportului juridic, și asigurarea fiecărei părți a unui contract cu garanții reale și efective, se impune	Nu se acceptă. Conform art. 27 al Legii nr. 303/2013 plata pentru serviciul de canalizare se efectuează lunar, iar în lipsa contoarelor pentru determinarea volumului

	extinderea periodicității măsurărilor și controlului, or potrivit Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat, nici autoritățile/organele de control nu sunt în drept să viziteze o întreprindere, mai des decât o dată în an.	de apă uzată serviciul se facturează la un volum egal cu volumul de apă utilizată.
A.P. "Camera de Comerț Americană din Moldova" (AmCham Moldova)	<u>Aviz nr. 65 din 16.09.2019</u> I. Concentrațiile maximal admisibile ale indicatorilor de calitate ai apelor uzate Potrivit pct. 10 din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera h) din proiect, <i>„Consumatorii, alții decât cei casnici, sunt obligați se efectueze preepurarea/epurarea apelor uzate, astfel încât la evacuarea acestora în sistemul public de canalizare, în punctul de control, să fie asigurată respectarea valorilor admisibile ale parametrilor/indicatorilor de calitate, stabilite în avizul de racordare, respectiv acordul de preluare, care se anexează la contractul de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, iar în cazul lipsei acestor acte, se asigură respectarea acestor valori admisibile stabilite în Anexa nr. 1 la prezentul Regulament.”</i>. Solicităm analiza oportunității instituirii unor reglementări mai stricte în ceea ce privește limitele de intervenție și marja posibilă de modificare (în sensul diminuării) a valorilor admisibile ale indicatorilor de calitate de către operator. Considerăm că deși operatorul urmează să calculeze și să stabilească valorile admisibile ale indicatorilor de calitate luând în considerare aspectele prevăzute la pct. 15 din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera h) din proiect, marja posibilă de modificare (în sensul diminuării) a valorilor admisibile în raport cu valorile admisibile prevăzute în Anexa nr. 1 la Regulament, urmează a fi reglementată în mod expres, în scopul evitării riscului comportamentului arbitrar și părtinitor al operatorului în raport cu diferiți consumatori, inclusiv în ceea ce privește stabilirea pentru ultimii a unor normative care nu pot fi obiectiv respectate. De asemenea, considerăm că există riscul ca atât prevederile pct. 10 din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera h) din proiect; cât și prevederile pct. 15 din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera i) din proiect; pct. 19¹ lit. e) din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera h) din proiect etc., să contravină prevederilor pct. 6 din Regulament, care definește normativele de evacuare a apelor uzate ca fiind <i>„concentrații maxim admisibile – indicatorii volumului și componenței apelor uzate stabiliți de către operatori, care ulterior se coordonează cu organele de mediu ale autorităților publice locale și se aprobă de către organele centrale din domeniul apelor și protecției mediului”</i>. Menționăm că respectivul fapt nu poate fi cu ușurință desprins din prevederile ulterioare a Regulamentului.	Nu se acceptă. Conform Legii nr.303/2013, art. 22 alin. (7) “Stabilirea condițiilor de evacuare a apelor uzate de la agenții economici în sistemele de canalizare ale localităților, precum și a concentrațiilor maxim admisibile de poluanți în apele uzate, se efectuează de către operator cu respectarea normativelor deversării limitat admisibile în emisare, stabilite de legislația în vigoare.” Diminuarea CMA a poluanților din apele uzate industriale ține de consumator prin îmbunătățirea proceselor tehnologice/de producere și instalarea instalațiilor de reținere a poluanților ce depășesc CMA pentru indicatorii specifici întreprinderii. Definiția CMA din punctul 6 al Regulamentului în cauză descifrează noțiunea, iar art. 22 alin (21) din Legea nr. 303/2013 (21) stabilește prevederi de reglementare.

	Nu în ultimul rând, între prevederile pct. 6 din Regulament și prevederile art. 22 alin. (21) din Legea nr. 303/2013, ar putea exista un conflict, art. 22 alin. (21) stabilind următoarele „<i>Concentrațiile maximal admisibile de poluanți în apele uzate pentru fiecare agent economic din teritoriul respectiv se stabilesc de către operator și se aprobă de către agenția ecologică teritorială reieșind din normativele deversărilor limitat admisibile</i>”. Prin urmare, solicităm respectuos clarificarea și concretizarea respectivelor norme.																					
	II. Indicatorii de calitate ai apelor uzate industriale evacuate în rețelele de canalizare ale localităților <i>Se propune analiza oportunității modificării anexei nr. 1 la Regulament în vederea ajustării valorilor admisibile ale concentrațiile maxime de poluanți la cele prevăzute în legislațiile statelor din regiune.</i> Comentarii Cu titlu de exemplu, menționăm prevederile din Tabelul nr. 1 la Normativul NTPA-002 din 28 februarie 2002 privind condițiile de evacuare a apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare¹ aprobat prin Hotărârea Guvernului României nr. 188 din 28 februarie 2002. Pentru comoditate, normativele ce necesită revizuire sunt prezentate comparativ în tabelul ce urmează: Tabelul Nr 1. Comparația valorilor admisibile ale concentrațiilor maxime de poluanți <table><tr><th>N r. d/ o</th><th>Denumirea indicatorilor/ parametrilor de calitate</th><th>Unitățile de măsură</th><th>Valoarea admisibilă (Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, Republica Moldova)</th><th>Valoarea admisibilă (Hotărârea Guvernului nr. 188/2002, România)</th></tr><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr><tr><td>1.</td><td>Temperatura</td><td>°C</td><td>Cel puțin 8 și cel mult 30</td><td>40</td></tr><tr><td>4.</td><td>Consum biochimic de oxigen în 5 zile</td><td>mgO₂/dm³</td><td>225 sau conform proiectului stației</td><td>300</td></tr></table>	N r. d/ o	Denumirea indicatorilor/ parametrilor de calitate	Unitățile de măsură	Valoarea admisibilă (Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, Republica Moldova)	Valoarea admisibilă (Hotărârea Guvernului nr. 188/2002, România)	1	2	3	4	5	1.	Temperatura	°C	Cel puțin 8 și cel mult 30	40	4.	Consum biochimic de oxigen în 5 zile	mgO ₂ /dm ³	225 sau conform proiectului stației	300	Nu se acceptă. Normativele din România și alte țări membre ale UE nu pot fi acceptate deoarece acestea au alte obligativități în conformitate cu actele internaționale. Punctul 9 se completează: „Prin acordul de preluare a apelor uzate/contractul de furnizare a serviciului de canalizare se stabilesc valori ale CMA mai mici decât cele prevăzute în Anexa nr.1 la prezentul Regulament pe baza încărcării existente cu poluanți a apei uzate în sistemul de canalizare și încărcării stației de epurare a apelor uzate”. Stabilirea CMA de poluanți în apele uzate, se efectuează de către operator cu respectarea normativelor deversării limitat admisibile în emisare, stabilite de legislația în vigoare. (art. 22 alin. (7), Legea nr. 303/2013)
N r. d/ o	Denumirea indicatorilor/ parametrilor de calitate	Unitățile de măsură	Valoarea admisibilă (Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, Republica Moldova)	Valoarea admisibilă (Hotărârea Guvernului nr. 188/2002, România)																		
1	2	3	4	5																		
1.	Temperatura	°C	Cel puțin 8 și cel mult 30	40																		
4.	Consum biochimic de oxigen în 5 zile	mgO ₂ /dm ³	225 sau conform proiectului stației	300																		

¹<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/98310>

		(CBO ₅)		noi de epurare		
	6.	Substanțe extractibile cu solvenți organici (grăsimi)	mg/dm ³	25,0	30	
	1 2.	Sulfați (SO ₄ ²⁻)	mg/dm ³	400 sau conținutul în apa potabilă	600	
	1 3.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	mg/dm ³	3,0	30	
	1 5.	Detergenți sintetici biodegradabili	mg/dm ³	2,5	25	
	1 6.	Plumb (Pb ²⁺)	mg/dm ³	0,2	0,5	
	1 7.	Cadmiu (Cd ²⁺)	mg/dm ³	0,2	0,3	
	2 1.	Nichel (Ni ²⁺)	mg/dm ³	0,8	1,0	
	III. Încercările de laborator Pct. 19 ¹⁰ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, prevede că <u>„Încercările de laborator se efectuează în laboratorul acreditat în domeniul apelor uzate al operatorului și/sau în orice alt laborator acreditat în domeniul apelor uzate, cu înregistrarea rezultatelor controlului în registre speciale, care sunt păstrate pe un termen de 5 ani.”.</u> Comentarii Se propune expunerea pct. 19 ¹⁰ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, în următoarea redacție: <u>„Încercările de laborator se efectuează în laboratorul acreditat în domeniul apelor uzate al operatorului, în orice alt laborator acreditat în domeniul apelor uzate și/sau în laboratoarele gestionate de către autoritățile publice, cu înregistrarea rezultatelor controlului în registre speciale, care sunt păstrate pe un termen de 5 ani.”.</u> Mediul de afaceri salută intenția autorilor proiectului de a reglementa faptul că probele de apă uzată se supun încercărilor în cadrul laboratoarelor acreditate, rezultatele având astfel o veridicitate sporită.					Nu se acceptă. Mențiunea privind „orice alt laborator acreditat” se referă și la laboratoarele gestionate de către autoritățile.

	Totodată, considerăm că redacția actuală a pct. 19⁹-19¹¹, va avea o aplicare practică limitată având în vedere numărul laboratoarelor de încercări a apelor uzate de pe teritoriul Republicii Moldova. Conform registrului laboratoarelor de încercări acreditate conform SM SR EN ISO/IEC 17025:2006/ SM EN ISO/IEC 17025:2018², în domeniul apelor uzate, este acreditat un singur laborator – Laboratorul ape uzate agenți economici al SA „Apă-Canal Chișinău”. Astfel, operatorii economici nu vor avea posibilitatea efectivă să supună încercărilor probele-martor pe teritoriul Republicii Moldova, prevederile nefiind aplicabile sau fiind parțial aplicabile (în cazul efectuării încercărilor de laborator peste hotarele Republicii Moldova). <u>Prin urmare, solicităm respectuos revizuirea normelor în vederea oferirii posibilității efectuării încercărilor de laborator a probelor-martor inclusiv în cadrul laboratoarelor gestionate de către autoritățile publice.</u>	
	IV. Plata pentru efectuarea încercărilor de laborator Menționăm că nici Legea nr. 303/2013, nici Hotărîrea Guvernului nr. 950/2013, nu reglementează într-un mod clar cine suportă costurile pentru efectuarea încercărilor de laborator, normele proiectului stabilind doar faptul că <i>„Operatorul este obligat să preleveze o singură probă de apă uzată, cantitatea căreia trebuie să fie suficientă pentru efectuarea analizei fizico-chimice. În cazul în care reprezentantul consumatorului, care participă la procesul de prelevare a probelor de apă uzată, în momentul prelevării solicită prelevarea concomitență și a probelor – martor, atunci operatorul în prezența reprezentantului consumatorului va trebui să preleveze în paralel cîte două probe de apă uzată pentru fiecare parte (operator, consumator), iar fiecare din ei, din contul personal le va transmite laboratorului acreditat în domeniul apelor uzate.”</i>³. Având în vedere cele menționate supra, cât și logica prevederilor pct. 19⁹ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, se propune analiza oportunității reglementării faptului că, costurile pentru efectuarea încercărilor de laborator sunt suportate de către operator.	Nu se acceptă. Proba-martor substituită prin „proba de control”, solicitată de consumator pentru verificare, se achită de consumator. Consumatorii pot să-și verifice calitatea apelor uzate evacuate în sistemul de canalizare public prin contractarea laboratoarelor acreditate internaționale care își pot desfășura activitatea pe teritoriul RM.
	V. Rezultatele încercărilor de laborator Având în vedere redacția pct. 19¹¹ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, menționăm despre posibilitatea existenței unui vid legislativ. Pct. 19¹¹ din proiect stabilește că „În cazul în care rezultatele analizelor de laborator	Nu se acceptă. Nu este clar stipulată cerința de revizuire a normei în cauză.

²<http://www.acreditare.md/public/files/registre/1-Registru-LI-ACREDITATE-10.09.2019.pdf>

³Pct. 19⁹ din proiect.

	<i>pentru primele probe prelevate în paralel, eliberate de laboratorul operatorului/alt laborator acreditat, nu coincid și marja de eroare între rezultatele respective este mai mare de 20%, în termen de maxim 12 zile lucrătoare din data prelevării acestora, se efectuează încercări de laborator a probelor - martor în prezența ambilor reprezentanți ai laboratoarelor. La expirarea termenului de 20 zile lucrătoare din data prelevării probelor de control, acestea se nimicesc de către fiecare laborator în parte.”.</i> Astfel, considerăm că norma nu reglementează suficient de precis cum rezultatele încercărilor de laborator a probelor-martor influențează procesul de determinare a rezultatelor corecte (e.g. (i) ambele rezultate ale încercărilor de laborator ale probelor-martor urmează să confirme veridicitatea încercărilor de laborator ale uneia din cele două prime probe; (ii) este suficient ca un singur rezultat al încercărilor de laborator ale probelor-martor să confirme rezultatele încercărilor de laborator ale uneia din cele două prime probe; (iii) este suficient ca rezultatul încercărilor de laborator ale probelor-martor să fie aproximativ celui al încercărilor de laborator ale uneia din primele probe sau urmează a avea un caracter exact; (iv) care vor fi acțiunile de întreprins în cazul în care ambele rezultate ale încercărilor de laborator ale probelor-martor confirmă rezultatele ambelor încercări de laborator ale primelor probe?).	
	VI. Obligația de instruire a persoanelor desemnate În conformitate cu punctul 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, se propune completarea Regulamentului cu pct. 19¹⁵ având următorul conținut: „Consumatorii sunt obligați să asigure instruirea necesară a persoanelor desemnate, astfel încât acestea să cunoască regulile de prelevare a probelor de apă uzată”. Comentarii Având în vedere redacția actuală a normei, solicităm respectuos răspuns la următoarea întrebare: Cum urmează a se proba faptul instruirii persoanelor desemnate și care sunt consecințele juridice în cazul neexecutării respectivei obligații?	Se acceptă. Punctul 19¹⁵ se reformulează: „Consumatorii vor asigura desemnarea persoanelor responsabile de prelevarea probelor de apă care cunosc regulile de prelevare a probelor de apă uzată sau vor instrui aceste persoane”. Nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea (<i>nemo legem ignorare censetur</i>), adagiu latin ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărut de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei. În Republica Moldova, cunoașterea și respectarea legilor este o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor, înscrisă în art. 15 din Constituție. Prin urmare, cunoașterea acestor reguli este nu doar o obligație, ci și o necesitate pentru agenții economici, care nu vor permite să le fie încălcate

		drepturile prin nepreluare corectă a probelor de apă uzată.
	VII. Prezența la locul de prelevare a probelor de ape uzate a persoanelor desemnate Considerăm că redacția pct. 19¹⁶-19¹⁸ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, poate crea mai multe riscuri pentru consumatori, punctul 19¹⁶ stabilind că <u>„Consumatorii sunt obligați să asigure prezența la locul de prelevare a probelor de ape uzate a persoanelor desemnate în termen de 10 minute de la ora solicitării de către reprezentantul operatorului de a se prezenta la locul prestabilit.”</u>. Totodată, conform prevederilor pct. 19¹⁷ <u>„Refuzul persoanei desemnate a consumatorului de a se prezenta, în termenul indicat în p. 19¹⁶, la locul de prelevare a apelor uzate, precum și refuzul acesteia de a semna actul de prelevare a probelor sunt considerate drept încălcări a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare”</u>. Nu în ultimul rând, potrivit pct. 19¹⁸ <u>„Refuzul persoanei desemnate de a se prezenta în termenul prestabilit la locul de prelevare a probelor de ape uzate sau de a semna actul ce atestă faptul prelevării probelor de apă nu poate fi interpretat în favoarea consumatorului.”</u>. Astfel, se observă că pct. 19¹⁷ vine să sancționeze „refuzul” persoanelor de a se prezenta în termenul indicat (i.e. 10 minute). Totodată, menționăm lipsa unei distincții între refuzul persoanelor de a se prezenta și imposibilitatea obiectivă a acestora de a se prezenta. Prin coroborarea pct. 19¹⁶ - 19¹⁸ se înțelege că în orice cazuri, chiar și în situația imposibilității obiective de a se prezenta în termen de 10 minute la locul de prelevare a probelor de ape uzate, comportamentul persoanelor va putea fi calificat ca reprezentând un refuz și o încălcare a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare. Având în vedere cele menționate, considerăm că respectivele reglementări urmează a fi formulate cu suficientă precizie, reglementându-se semnele faptei care constituie un refuz de prezentare la locul de prelevare a probelor, în vederea excluderii oricărui echivoc și situațiilor de abuz.	Se acceptă parțial. Punctul 19¹⁷ se modifică: „În cazul refuzului reprezentantului desemnat de consumator de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate în termenul indicat la pct. 19¹⁶, sau în cazul refuzului reprezentantului consumatorului de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate, reprezentantul operatorului, cu utilizarea mijloacelor tehnice (foto, video), va preleva probele de apă uzată, va întocmi și semna în mod unilateral actul de prelevare a apelor uzate în 2 exemplare identice și va sigila vasul cu proba de apă uzată, care o va expedia în oricare din laboratoarele acreditate, inclusiv în laboratorul operatorului, dacă este acreditat. Refuzul reprezentantului consumatorului de a se prezenta la locul de prelevare a probelor de ape uzate sau refuzului acestuia de a semna Actul de prelevare a probelor de ape uzate, precum și utilizarea mijloacelor tehnice la prelevarea probelor de ape uzate, cu efectuarea fotografiilor sau înregistrărilor video, vor fi reflectate corespunzător de reprezentantul operatorului în Actul de prelevare a probelor de ape uzate.”
	VIII. Termenele de contestare a actului de prelevare a probelor de ape uzate și a raportului de încercări Se propune analiza oportunității stabilirii unui termen de 30 zile pentru contestarea actului de prelevare a probelor și raportului de încercări, considerând că termenul existent de 10 zile este unul scurt, având în vedere domeniul de reglementare specific și cadrul normativ complex.	Clarificare. Termenul de 10 zile a fost stabilit reieșind din urgența soluționării acestor aspecte, care au un impact considerabil asupra stațiilor de epurare, și ale căror efecte se răsfrâng direct asupra mediului înconjurător. Totodată, menționăm că operatorii

		sunt persoane juridice de drept privat cu scop lucrativ, neputând fi asimilate autorităților publice conform art. 7 din Codul administrativ. Prin urmare, litigiile care au la bază raporturile juridice între consumatori și operatorii apă-canal nu intră sub incidența acestei legi.
	IX. Anularea plății suplimentare calculate Potrivit pct. 19²³ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect, „<i>În cazul în care instanța de judecată, printr-o hotărîre definitivă și irevocabilă, a anulat actele de prelevare a probelor de apă și raportul de analiză a probelor de apă uzată, care au confirmat depășiri ale valorilor admisibile ale poluanților, operatorul va anula plata suplimentară calculată.</i>”. Se propune analiza oportunității substituirii conjuncției „și” cu „sau”. Comentarii Notăm faptul neînțelegerii necesității de anulare concomitentă a două acte distincte (i) actul de prelevare a probelor de apă uzată; și (ii) raportul de analiză a probelor de apă uzate; în vederea desființării plății suplimentare. Menționăm că potrivit prevederilor proiectului, rezultatele analizelor de laborator stau la baza calculului plății suplimentare⁴. Pe de o parte, în ipoteza în care raportul de analiză a probelor de apă uzată este supus contestării, fiind anulat și constituind actul în baza cărua se calculează plățile suplimentare, nu se înțelege necesitatea desfășurării în paralel a unei proceduri suplimentare de contestare a actului de prelevare a probelor. Pe de altă parte, se înțelege că rezultatele raportului de încercări pot fi influențate inclusiv de faptul prelevării corecte/incorecte a probelor de apă uzată, iar în ipoteza în care procedura de prelevare a fost efectuată cu încălcări, rezultatele raportului de încercări vor fi la rândul lor viciate, nefiind necesară contestarea în mod suplimentar a raportului de încercări.	Se acceptă.
	X. Sistarea temporară a activității consumatorului În conformitate cu prevederile pct. 43⁷ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera h) din proiect, în cazul în care consumatorii, care evacuează ape uzate în sistemul public de canalizare, precum și operatorii stațiilor de epurare, nu vor executa obligația de a prezenta semestrial subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului informația prevăzută la pct. 43⁷, Inspectoratul pentru Protecția Mediului va fi în drept să dispună sistarea temporară a activității	Se acceptă. Punctul 43⁷ se modifică: „Consumatorii, care dețin stații de preepurare a apelor uzate și operatorii care gestionează stațiile de epurare a apelor uzate sunt obligați să țină evidența și să prezinte anual Agenției de Mediu informația despre nămolurile formate în procesul

⁴ Pct. 19²² din din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera n) din proiect.

	consumatorului. Atragem atenția asupra faptului că, respectiva prevederi poate contraveni art. 17 alin. (1), (2) din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, care prevede „(1) În sensul prezentei legi, suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător semnifică <u>sistarea temporară a valabilității și/sau retragerea licenței/autorizației pentru activitatea de întreprinzător, fapt ce are ca efect imposibilitatea continuării acestei activități la nivel de întreprindere sau de unitate funcțională autorizată a acesteia.</u> (2) <u>Activitatea de întreprinzător poate fi suspendată prin hotărîre judecătorească, adoptată în temeiul legii.</u> Hotărîrea instanței de judecată privind suspendarea activității întreprinzătorului se adoptă la cererea autorităților administrației publice și/sau altă instituție abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control.”.	de preepurare/epurare a apelor uzate în conformitate cu actele normative privind deșeurile.”
	XI. Anexa nr. 1 la Regulament Potrivit punctului 1, subpunctul 2), litera z⁷) din proiect, denumirea anexei nr. 1 la Regulament va avea următorul cuprins: „<i>Concentrațiile Maximal Admisibile (CMA) ale indicatorilor de calitate ai apelor uzate menajere evacuate în rețelele de canalizare ale localităților și/sau direct în stațiile de epurare a apelor uzate</i>”. Se solicită respectuos răspuns la următoarea întrebare: Având în vedere că pe tot parcursul Regulamentului, în ceea ce privește normativile de respectat la evacuarea <u>apelor uzate industriale</u> de către consumatori, se face referire la Anexa nr. 1, care a fost necesitatea și scopul urmărit prin redenumirea anexei nr. 1 și indicarea în mod expres a faptului că, indicatorii de calitate indicați din tabel se referă la indicatorii de calitate ai apelor uzate menajere?	Se acceptă parțial. Denumirea va fi reformulată: „Principalii parametri/indicatori de calitate/CMA care caracterizează apele uzate evacuate în sistemul de canalizare public/stație de epurare a apelor uzate”.
	XII. Determinarea indicatorilor de calitate analizați în cadrul investigațiilor de laborator În primul raport al companiei Ecopsis (pagina 57) se identifică problema, care de altfel a fost semnalată anterior și de membrii Grupului de lucru – „<i>Luînd în vedere diversitatea genurilor de activitate economică a agenților economici și respectiv diversitatea componenței apelor uzate industriale, nu este stabilită modalitatea de determinare și selectare a indicatorilor de calitate din apele uzate industriale evacuate de către aceștia, anume specifici domeniului activităților acestora, care necesită a fi supuși spre verificare de laborator, ceea ce ar putea contribui la suportarea de către operatori și agenți economici a unor cheltuieli considerabile, nejustificate, nerentabile din punct de vedere economic și corespunzător la creșterea cheltuielilor de producere</i>”. Autorii au decis reglementarea respectivelor raporturi stabilind următoarele „⁹¹. Indicatorii de calitate, care urmează să fie analizați în cadrul investigațiilor de	Nu se acceptă. Răspuns/Clarificare Modificările actului sunt propuse de experții companiei ECOPSIS, care au prezentat aceste modificări la ședința din iunie 2019. Raportul companiei este cu titlul de recomandare. Concentrațiile maximal admisibile de poluanți în apele uzate pentru fiecare agent economic din teritoriul respectiv se stabilesc de către operator și se aprobă de către agenția ecologică teritorială reieșind din normativile deversărilor limitat admisibile. (Legea nr. 303/2013, art.22 alin. (21).

	<i>laborator, pentru efectuarea controlului calității apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare de către consumatori îi stabilește operatorul, în dependență de tipul de activitate și materia primă utilizată.”</i> În vederea eliminării riscurilor pentru consumatori, se propune menționarea expresă în textul actului normativ, a faptului că respectivii indicatori de calitate care urmează să fie analizați în cadrul investigațiilor de laborator vor fi aduși la cunoștința consumatorilor. Totodată, având în vedere comentariile expuse anterior de către AmCham Moldova prin intermediul scrisorii nr. 119 din 30 octombrie 2019, solicităm respectuos răspuns la următoarea întrebare: Care sunt raționamentele autorilor de a nu determina în mod expres în cadrul actului normativ indicatorii apei reziduale verificați în funcție de tipul sursei de poluare sau specificul domeniului de activitate (e.g. agenți economici din industria chimică, industria alimentară, industria hotelieră și restaurante, etc.)? În calitate de exemplu de drept comparat, poate servi Regulamentul privind gestionarea apelor reziduale (2007), aprobat de Ministerul Mediului al Lituaniei , Anexa 3 – Indicatorii apelor reziduale verificați în funcție de tipul sursei de poluare (Wastewater Controlled Parameters by Pollution Source Type).	Indicatori de calitate care urmează să fie analizați în cadrul investigațiilor de laborator se aduc la cunoștința consumatorilor în conformitate cu prevederile Legii nr. 303/2013, art. 22 alin (6) „Pentru obținerea acordurilor de preluare a apelor industriale uzate în rețeaua publică de canalizare sau pentru înnoirea acesteia, agentul economic (consumatorul) depune o cerere de forma stabilită de către operator, la care se anexează: f) datele despre compoziția apelor uzate la deversarea în rețeaua publică: rezultatele analizelor probelor de ape uzate la debite medii și maxime, în perioadele unor cantități medii și maxime de substanțe poluante (variația sau cronograma concentrațiilor poluanților), până la și după stația locală de epurare, precum și în punctele principale ale rețelei de canalizare, după finalizarea proceselor tehnologice;
	XIII. Autorizarea activității de întreprinzător În cadrul mai multor puncte din proiect este stabilită condiția obținerii avizurilor/autorizărilor din parte autorităților publice, fapt care poate contraveni prevederilor Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Potrivit pct. 41² din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera w) din proiect, <i>„Activitățile de gestionare ale nămolului trebuie să contribuie la reducerea impactului asupra mediului înconjurător. Utilizarea nămolurilor se poate face numai cu avizul autorităților competente, în funcție de origine și de domeniul de utilizare.”</i>. Potrivit pct. 43⁴ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera y) din proiect, <i>„Evacuarea nămolului provenit din activitatea industrială este supusă înregistrării și autorizării de către Agenția de mediu.”</i>. Potrivit pct. 43⁵ din cadrul punctului 1, subpunctul 2), litera y) din proiect, <i>„Descărcarea nămolului fecal în stația de epurare a apelor uzate se supune autorizării de către Agenția de mediu.”</i>. Respectivele acte pot constitui acte permissive în sensul Legii nr. 160/2011, care la art. 4 alin. (1) lit. a), b) prevede <i>„Actul permisiv este un document, emis de o</i>	Se acceptă. Punctele 41² , 43⁴ , 43⁵ , 43⁷ se reformulează.

	autoritate emitentă, care întrunește cel puțin unul din următoarele criterii: a) constituie o condiție și/sau o cerință pentru inițierea, desfășurarea sau încetarea activității de întreprinzător în unul sau în mai multe domenii concrete; b) se referă la bunurile mobile și/sau imobile și la serviciile utilizate, fabricate sau comercializate în activitatea de întreprinzător;”. Menționăm că actele permise pot fi invocate și/sau aplicate doar după includerea lor în Nomenclatorul actelor permise, anexat la Legea nr. 160/2011 și în portalul guvernamental unic al serviciilor publice.⁵	
	XIV. Previzibilitatea și transparența reglementărilor Pe tot parcursul proiectului sunt utilizate sintagme precum: „în conformitate cu cerințele și normativele în vigoare”, „în conformitate cu prevederile legislației în vigoare”, „în conformitate cu cerințele stabilite de standardele de referință”, „în modul prevăzut de standardele și normele în vigoare”, „în modul stabilit de reglementările legale în vigoare”. Considerăm că utilizarea respectivelor sintagme ar putea contraveni principiului previzibilității și transparenței normelor de reglementare a activității de întreprinzător, stabilit prin Legea nr. 235/2006 (art. 4, lit. a), b)). În vederea asigurării unei mai mari clarități a reglementărilor se propune revizuirea normelor respective.	Se acceptă.
Agencia "Apele Moldovei"	<u>Aviz nr. 01-6/2509 din 17.09.2019</u> Lipsă de propuneri și obiecții.	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție	<u>Aviz nr. 06/2-5593 din 17.09.2019</u> Prin prezenta, cu referire la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisarii de apă pentru localitățile urbane și rurale (număr unic 450/MADRM/2019), Vă comunicăm următoarele. Proiectul nu conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt de presupune că redacția proiectului poate suferi ulterior modificări și completări. În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitivat, comunicăm că expertiza suscitată se va efectua conform Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017. Potrivit art. 28 alin. (4) din Legea	Se acceptă.

⁵Art. 4 alin. (3) din Legea nr. 160/2011.

	menționată: "Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitivare înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament." Reieșind din cele expuse, solicităm expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	
Termoelectrica S.A.	Aviz nr. din09.2019 În urma examinării Proiectului de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisarului de apă pentru localitățile urbane și rurale, „Termoelectrica” S.A. vă înaintează următoarele obiecții și propuneri de îmbunătățire a proiectului menționat. Potrivit pct. 9¹ – <i>Indicatorii de calitate care urmează să fie analizați în cadrul investigațiilor de laborator pentru efectuarea controlului calității apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare de către consumatori îl stabilește operatorul în dependență de tipul de activitate și materia primă utilizată</i>, operatorul va stabili de sine stătător indicatorii de calitate a apelor uzate pentru fiecare operator în parte. Însă, luând în considerație principiul nediscriminatoriu și echitabil, indicatorii de calitate a apelor uzate, stabilite de către operator trebuie să fie coordonați/aprobați de către autoritatea publică centrală din domeniul apelor și protecției mediului. Din aceste considerente propunem ca pct. 9¹ să fie modificat în următoarea redacție: <i>Indicatorii de calitate care urmează să fie analizați în cadrul investigațiilor de laborator pentru efectuarea controlului calității apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare de către consumatori îl stabilește operatorul în dependență de tipul de activitate și materia primă utilizată, coordonați/aprobați de către autoritatea publică centrală din domeniul apelor și protecției mediului.</i>	Se acceptă cu unele modificări.
	Totodată, Proiectul dat a fost suplinit cu mai multe puncte care favorizează activitatea operatorului în stabilirea periodicității de a preleva probe de apă uzate, și anume: pct. 19⁴ – <i>Periodicitatea prelevării probelor de ape uzate în sistemul public de canalizare se va stabili de către operator pentru fiecare consumator în parte;</i> pct. 19⁵ – <i>Operatorii vor preleva probe de apă uzată pentru investigațiile de laborator în punctele de control stabilite de aceștia cel puțin o dată pe an;</i>	Clarificare: Punctele 19⁴, 19⁵, 19⁶, 19²²: În conformitate cu prevederile Legii nr. 303/2013, art. 27. <i>Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare</i> (1) Facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în

pct.19⁶ – <i>În dependență de factorii și criteriile indicate în punctul 19⁴, operatorii sunt în drept să stabilească perioade de prelevare mai frecvente sau mai rare, însă nu mai des de o dată pe lună, chiar dacă au fost constatate depășiri ale valorilor admisibile ale indicatorilor de calitate din apele uzate;</i> pct 19²² – <i>Dacă potrivit raportului de analiză a probelor de apă uzată sunt constatate depășiri ale valorilor indicatorilor/parametrilor de calitate în raport cu normativele stabilite (CMA), în temeiul contractului de prestare a serviciului de canalizare, operatorul va calcula consumatorului plăți suplimentare în conformitate cu metodologia de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea normativelor la evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare stabilite conform Anexei nr.7. Rezultatele analizelor de laborator vor sta la baza calculului spre plată suplimentară consumatorului, lunar, până la următoarea prelevare a probelor de ape uzate.</i> Din prevederile punctelor indicate mai sus, și anume pct. 19²² este clar stipulat că odată ce consumatorul a depășit valoarea admisibilă a indicatorilor de calitate, operatorul va factura lunar plăți suplimentare până la următoarea prelevare a probelor. Iar conform pct. 19⁴, 19⁵ și 19⁶ operatorul are liberă alegere (ziua, luna) când va preleva următoarea probă de apă uzată, care poate fi în următoare lună sau peste jumate de an. Consumatorul fiind obligat să achite plăți suplimentare în baza ultimului raport de analiză a probelor de apă uzată, până la următoarea prelevarea probei. Luând în considerație cele menționate, „Termoelectrica” S.A. solicită completarea Proiectului HG 950 cu pct. Pct. 19^X (19¹⁹) și Pct. 19^{XX} (19²⁰) în care sunt specificate acțiunile și obligațiunile atât ale operatorului cât și ale consumatorului în cazul depășirii indicatorilor/parametrilor de calitate în raport cu normativele stabilite: Pct. 19^X (19¹⁹) – <i>În cazul în care în raportul de analiză a probelor de apă uzată sunt constatate depășiri ale valorilor indicatorilor/parametrilor de calitate în raport cu normativele stabilite (CMA), operatorul este obligat să expedieze în adresa consumatorului prin poștă sau poștă electronică anexînd copia raportului de analiză a probelor de apă uzată și a unui document (act, prescripție, etc.) cu indicarea unui termen rezonabil de lichidare a cauzei poluării supranormative a apei uzate.</i> Consumatorul este obligat de a întreprinde măsurile necesare pentru înlăturarea cauzei de poluare supranormativă a apei uzate în termenii stabiliți în document (act, prescripție, etc) și de a informa Operatorul prin poștă și/sau poștă electronică privind înlăturarea acesteia. Operatorul este obligat să preleve repetat probe de apă uzată pentru a constata calitatea apei uzate în următoarele cazuri:	conformitate cu prevederile contractului de furnizare/prestare a serviciului. (2) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se facturează lunar, în baza volumelor determinate conform prevederilor art. 26 și 29 și a tarifelor în vigoare. Clarificare: Pct. 19^x (19¹⁹): procedura de achitare a plăților suplimentare este stabilită în Legea nr.303/2013, art. 22 alin. (14) „În cazul în care condițiile de evacuare a apelor uzate în rețeaua publică nu pot fi îndeplinite din punct de vedere economic sau tehnologic, agentul economic prezintă operatorului argumentarea de rigoare, cu indicarea cauzelor neîndeplinirii condițiilor de deversare. Argumentarea se examinează de către operator în termen de 10 zile, luîndu-se decizia de încheiere sau de refuz al încheierii cu agentul economic a unui contract de evacuare a apelor uzate supraîncărcate, pe perioadă determinată, cu aplicarea, la tariful pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate, a coeficientului stabilit pentru încărcarea suplimentară cu volume de ape uzate și/sau poluanți ce depășesc concentrația maxim admisibilă. Contractul poate fi încheiat numai în cazul în care stația de epurare a apelor uzate dispune de rezervele necesare pentru a efectua epurarea, ținînd cont de indicatorii respectivi, dacă nu se aduc prejudicii funcționării normale a rețelelor și instalațiilor de epurare și se asigură respectarea condițiilor de calitate stabilite pentru deversarea apelor în emisar. [Art.22 al.(14) în redacția LP322 din 30.11.18, MO86-92/08.03.19 art.142; în vigoare 08.03.19]
--	---

	a) la primirea informației de la Consumator prin poștă și/sau poștă electronică privind înlăturarea acesteia, în termen nu mai mult de o zi lucrătoare, pentru a exclude plăți suplimentare de către Consumator pentru următoarea perioadă de analiză. b) la finalizarea termenului stabilit în documentul (act, prescripție, etc) expediat. Pct. 19^{XX}(19²⁰)- Calculul plăților suplimentare pentru depășirea normativelor de poluanți la evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare se bazează pe volumul apelor uzate evacuate de consumator pentru perioada de la data depistării depășirii a indicatorilor de calitate până la eliminarea poluării. În lipsa mijlocului de măsurare, plata suplimentară pentru depășirea normativelor de poluanți la evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare se bazează pe volumul apelor uzate evacuate de consumator pentru perioada de la începutul lunii calendaristice în care sa înregistrat depășirea indicatorilor de calitate, indiferent de data prelevării probei. <u>Termenul aplicării plăților suplimentare trebuie să fie strict definit și nu poate fi aplicat pe o perioadă mai mare de o lună, fără prelevarea probelor în următoarea lună.</u> Pct. 10 - Consumatorii, alții decât cei casnici, sunt obligați se efectueze preepurarea/epurarea apelor uzate astfel încât la evacuarea acestora în sistemul public de canalizare, în punctul de control <u>al calității apelor uzate</u>, să fie asigurată respectarea valorilor admisibile ale parametrilor/indicatorilor de calitate, stabilite în avizul de racordare, respective acordul de preluare, care se anexează la contractual de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau canalizare, iar în cazul lipsei acestor acte se asigură respectarea acestor valori admisibile stabilite în anexa nr. 1 la prezentul Regulament. Normativele <u>valorilor de concentrații maxim admisibile (CMA) ale substanțelor poluante de evacuare a apelor uzate în apele uzate evacuate</u> în sistemul public de canalizare se determină pentru fiecare consumator aparte, luând în considerație prevederile Metodologiei de calcul CMA ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității, conform Anexei nr. 6.	Termenul achitării plăților se efectuează conform Legii nr.303/2013, articolul 27. „Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare”. Totodată menținem că agenții economici au fost obligați începând cu anul 1993 să preepureze apele uzate industriale prin Legea nr. 1515/1993 privind <i>protecția mediului</i>: Art. 47. – „Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, care folosesc resursele acvatice și care evacuează ape uzate sînt obligați: b) să asigure preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare a localităților. Acumularea apelor reziduale în orice rezervoare este admisă numai cu acordul comun al autorităților administrației publice locale, al autorităților pentru mediu și al serviciului sanitar epidemiologic; Punctul 10 va fi reformulat în corespundere cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative în privința limbajului, ortografiei și punctuației.
	Pct. 15 – Condițiile de evacuare a apelor uzate ale consumatorilor în rețele publice de canalizare, precum și a CMA de poluanți în apele uzate se stabilesc de operator, reieșind din normativele deversărilor limitat admisibile <u>ale substanțelor poluante evacuate în emisar</u>, conform Anexei nr. 2. Pct.19¹ – 19⁶ rămîn în ordine stabilită.	Se acceptă cu reformularea aliniatului întîi pct. 15: Condițiile de evacuare a apelor uzate ale consumatorilor în rețele publice de canalizare, precum și a CMA de poluanți în apele uzate se stabilesc de operator, reieșind din normativele deversărilor limitat admisibile/DLA ale

		poluanților evacuați în emisar, conform Anexei nr. 2.
	<i>Pct. 19⁷ – Prelevarea probelor de apă uzată se efectuează de operator inopinat, în orice timp al zilei și nopții, luând în considerație regimul de activitate al consumatorului, standardele în vigoare, inclusiv cele internaționale admise spre aplicare pe teritoriul Republicii Moldova, precum și în conformitate cu regulile de prelevare, transportare și păstrare a apelor uzate.</i>	Nu se acceptă. Pct. 19 ⁷ expus se referă la pct. 19 ⁸ . Totodată, prelevarea probelor de apă uzată se efectuează în comun de operator și consumator.
	<i>Pct. 19⁸ - Prelevarea probelor de apă uzată se efectuează de operator în prezența consumatorului. Prelevarea apelor uzate poate fi efectuată în prezența unuia sau mai multor reprezentanți ai autorității publice locale și/sau a autorității publice din subordinea organului central de specialitate în domeniul protecției mediului și/sau a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.</i>	Nu se acceptă. ANRE s-a expus asupra neparticipării. APL și APC nu au obligația de a participa la prelevarea probelor.
	<i>Pct. 19⁹ – Atît operatorul cîtși consumatorii sunt obligați să desemneze cel puțin cîte doi reprezentanți, care vor avea dreptul să participe la prelevarea probelor de apă uzată, monitorizarea corectitudinii procesului de prelevare, semnarea actului și argumentarea în scris, a obiecțiilor constatate.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ¹⁴ .
	<i>Pct. 19¹⁰ – Consumatorii sunt obligați să asigure instruirea necesară a persoanelor desemnate, astfel încît acestea să cunoască regulile de prelevare a probelor de apă uzată.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ¹⁵ .
	<i>Pct. 19¹¹ – Consumatorii sunt obligați să asigure prezența la locul de prelevare a probelor de ape uzate a persoanelor desemnate în termen de 10 minute de la ora solicitării de către reprezentantul operatorului de a se prezenta la locul prestabil.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ¹⁶ .
	<i>Pct. 19¹² – Operatorul este obligat să preleveze o singură probă de apă uzată, cantitatea căreia trebuie să fie suficientă pentru efectuarea analizei fizico-chimice. În cazul în care reprezentantul consumatorului, care participă la procesul de prelevare a probelor de apă uzată, în momentul prelevării, solicită prelevarea concomitență și a probelor-martor, atunci operatorul în prezența reprezentantului consumatorului va trebui să preleveze în paralel cîte două probe de apă uzată pentru fiecare parte (operator, consumator). Toate probele de ape uzate vor fi sigilate la locul prelevării acestora. Operatorul și consumatorul din contul personal le va transmite laboratorului acreditat în domeniul apelor uzate.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ⁹ . Punctul va fi reformulat în corespundere cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative în privința limbajului, ortografiei și punctuației.
	<i>Pct. 19¹³-Încercările de laborator se efectuează în laboratorul acreditat în domeniul apelor uzate al operatorului și/sau în orice alt laborator acreditat în domeniul apelor uzate, cu înregistrarea rezultatelor controluluiîncercărilor de laboratorîn registre speciale, care sunt păstrate pe un termen de 5 ani.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ¹⁰ . Punctul va fi reformulat în corespundere cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative în privința limbajului, ortografiei și

		punctuației.
	<i>Pct. 19¹⁴ – După recepționarea probelor de ape uzate, laboratoarele acreditate vor efectua analiza pentru o probă, iar a doua probă de control sigilată va fi păstrată în conformitate cu cerințele stabilite de standardele de referință. La expirarea termenului de 20 zile lucrătoare din data prelevării probelor de control, aceste se nimicesc de către fiecare laborator în parte.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ¹¹ . Punctul va fi reformulat în corespundere cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative în privința limbajului, ortografiei și punctuației.
	<i>Pct. 19¹⁵ – Operatorul este obligat să expedieze copia raportului de analiză a probelor de apă uzată în adresa consumatorului prin poștă sau poștă electronică în termen de cel mult 2 zile lucrătoare din data eliberării acestuia de către laboratorul acreditat, dar nu mai târziu de 7 zile de la data prelevării.</i>	Nu se acceptă. Se repetă prevederile pct. 19 ²⁰ . Termenii nu sunt argumentați.
	<i>Pct. 19¹⁶ – Consumatorul este în drept să conteste în instanța de judecată raportul de analiză a probelor de apă uzată în termen de cel mult 10 zile lucrătoare din data recepționării raportului în următoarele cazuri: a) raportul analizelor de laborator a fost eliberat de laboratorul care nu este acreditat în domeniul apelor uzate; b) dezacordul consumatorului cu rezultatele raportului de analiză a probelor de apă uzată.</i>	Se acceptă. Referința se va include în pct. 19 ²¹
	<i>Pct. 19¹⁷ – În cazul în care rezultatele analizelor de laborator pentru primele probe prelevate în paralel, eliberate de laboratorul operatorului și alt laborator acreditat, nu coincide și marja de eroare între rezultatele respective este mai mare de 20%, în termen maxim 12 zile lucrătoare din data prelevării acestora, se efectuează încercări de laborator a probelor-martor în prezența ambilor reprezentanți ai laboratoarelor.</i>	Nu se acceptă. Prevederile date sunt stabilite în pct. 19 ¹¹ .
	<i>Pct. 19¹⁸ – Dacă potrivit raportului de analiză a probelor de apă uzată sunt constatate depășiri ale valorilor indicatorilor/parametrilor de calitate în raport cu normativele stabilite (CMA), în temeiul contractului de prestare a serviciului de canalizare, operatorul va calcula consumatorului plăți suplimentare în conformitate cu “Metodologia de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea normativelor la evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare”, stabilită conform Anexei nr. 7. În cazul în care consumatorul nu a solicitat/prelevat probe-martor, însă potrivit rezultatelor a analizei de laborator sunt constatate depășiri ale valorilor indicatorilor/parametrilor de calitate în raport cu normativele stabilite (CMA), rezultatele analizelor de laborator eliberate de laboratorul acreditat al operatorului vor constitui temei juridic pentru calculul plăților suplimentare.</i>	Nu se acceptă. Prevederile date sunt stabilite în pct. 19 ¹² și nu schimbă conceptul textului.
	<i>Pct. 19²¹ – Refuzul persoanei desemnate a consumatorului de a prezenta, în</i>	Nu se acceptă.

	termenul indicat în pct. 19¹¹ la locul de prelevare a apelor uzate, precum și refuzul acesteia de a semna actul de prelevare a probelor sunt considerate drept încălcări a condițiilor de evacuare a apelor uzate în sistemul public de canalizare. În acest caz operatorul: a) va întocmi și semna în mod unilateral actul de prelevare a apelor uzate în 2 exemplare identice, va sigila vasul cu proba de apă uzată și o va expedia în laboratorul acreditat în domeniul apelor uzate; b) cel târziu a doua zi lucrătoare din ziua întocmirii actului de prelevare a probelor uzate, expediază în adresa consumatorului prin poșta și/sau poșta electronică un exemplar al actului ce atestă faptul prelevării probelor de ape uzate. Pct. 19²² – Consumatorii sunt în drept să conteste în instanța de judecată actul de prelevare a probelor de ape uzate în termen de cel mult 10 zile lucrătoare din data semnării lui de către reprezentantul împuternicit sau din data confirmării primirii actului prin poștă sau poștă electronică numai în următoarele cazuri: a) operatorul nu a solicitat prezența reprezentantului consumatorului la locul prestabilit pentru prelevarea probelor de ape uzate; b) încălcarea procedurii de prelevare a probelor de ape uzate; c) actul de prelevare a probelor de ape uzate a fost semnat de persoane care nu sunt împuternicite în modul stabilit cu dreptul de a semna astfel de acte; d) actul de prelevare a probelor de apă nu a fost completat pe deplin în modul stabilit.	Prevederile date sunt stabilite în pct. 19 ¹⁷⁻¹⁸ și nu schimbă conceptul textului.
	Pct. 19²³ – În cazul în care instanța de judecată printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a anulat actele de prelevare a probelor de apă și raportul de analiză a probelor de apă uzată, care au confirmat depășiri ale valorilor admisibile ale poluanților, operatorul va anula plata suplimentară calculată.	Se acceptă.
	Totodată, în anexa nr.7 la Regulament, Metodologia de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea normativelor la evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare, formulele de calcul (3) și (4) a componentei Crm – concentrația medie reală determinată din analizele fizico-chimice a probelor de apă, nu sunt formulate corect din punct de vedere matematic și necesită a fi corectate în următoarea redacție: $C_{rm} = [C(ro_1) + C(ro_2)]/2, \quad \text{mg/l} \quad (3)$ $C_{rm} = [C(ro_1) + C(ram) + C(ro_2)]/3, \quad \text{mg/l} \quad (4).$	Se acceptă.
	Vă atragem atenția că și Anexa nr.1 la Regulamentul nr. 950 din 25.11.2013, necesită a fi modificată reieșind din faptul că valoarea admisibilă a unor parametri de calitate nu coincide cu domeniile de aplicare a metodelor indicate. Modificările propuse pentru Anexa nr.1 se anexează.	Se acceptă: Denumirea Anexei 1 se modifică: „Principalii parametri/indicatori de calitate/CMA care

Propuneri pentru modificarea Anexei nr.1 — la Regulamentul privind cerințele de colectare, — epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de — canalizare și/sau în corpuri de apă pentru — localitățile urbane și rurale Indicatorii de calitate ai apelor menajere uzate evacuate în rețelele publice de canalizare ale localităților					caracterizează apele uzate evacuate în sistemul de canalizare public/stație de epurare a apelor uzate”.	
Nr. d/o	Denumirea indicatorilor/ parametrilor de calitate	Unitățile de măsură	Valoarea admisibilă	Metoda de analiză***		Notă
1	2	3	4	5		6
PRINCIPALII INDICATORI						
1.	Temperatura	°C	Cel puțin 8 și cel mult 30			
2.	Concentrația ionilor de hidrogen (pH)	Unități pH	6,5-8,5	SM SR EN ISO 10523:2014 „Calitatea apei. Determinarea pH-ului”		
3.	Materii în suspensie	mg/dm ³	350,0	SM STAS 6953:2007 „Ape de suprafață și ape uzate. Determinarea conținutului de materii în suspensie, a pierderii la calcinare și a reziduului la calcinare”		

	4.	Consum biochimic de oxigen în 5 zile (CBO ₅)	mg O₂/dm³	225 sau conform proiectului stației noi de epurare	De exclus SM SR EN 1899-2:2007 „Calitatea apei. Determinarea consumului biochimic de oxigen după n zile (CBO_n). Partea 2: Metoda pentru probe nediluate” Acest standard european este utilizat pentru analiza CBO din ape în domeniul de la 0,5 până la 6 mgO ₂ /dm ³ .	Pentru determinare a CBO ₅ în valoarea admisibilă (până la 225 mgO ₂ /dm ³) se recomandă metoda de analiză conform ISO 5815:1989 “Calitatea apei. Determinarea consumului biochimic de oxigen după 5 zile (CBO ₅). Metoda prin diluare și însămânțare”.
	5.	Consumul chimic de oxigen – metoda cu bicromat de potasiu (CCO _{Cr})*	mg O₂/dm³	500 sau conform proiectului stației noi de epurare	SM SR ISO 6060:2006 „Calitatea apei. Determinarea consumului chimic de oxigen”	
	6.	Substanțe extractibile cu solvenți organici (grăsimi)	mg/dm³	25,0	SM SR 7587:2001 “Calitatea apei. Determinarea substanțelor extractibile cu solvenți. Metoda gravimetrică”	
	7.	Azot amoniacal (NH ⁺ ₄)	mg/dm³	30,0	SM SR ISO 5664:2007 “Calitatea apei. Determinarea conținutului de amoniu. Metoda prin distilare și titrare”, Metoda de analiză conform SM SR ISO 5664:2007 permite determinarea concentrației de azot amoniacal de până la 10 mg/dm ³ .	Pentru determinarea azotului amoniacal în limita valorii admisibile se recomandă standardul ISO 7150-2 “Calitatea

					SM SR ISO 7150-1:2005 “Calitatea apei. Determinarea conținutului de amoniu. Partea 1: Metoda spectrometrică manual” Metoda conform SM SR ISO 7150-1:2005 permite determinarea concentrațiilor de azot amoniacal până la 1 mg/dm ³ (fără diluarea probei).	apei. Determinarea conținutului de amoniu. Partea 2: Metoda spectrometrică automata”.	
	8.	Fosfor total (P _{total})	mg/dm ³	5,0	SM SR EN ISO 6878:2011 “Calitatea apei. Determinarea fosforului. Metoda spectrofotometrică cu molibdat de amoniu”		
	9.	Sulfuri și hydrogen sulfurat (H ₂ S) **	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 10530:2012 “Calitatea apei. Determinarea sulfurilor dizolvate. Metoda fotometrică, cu albastru de metilen”, De exclus SM SR 7510:2007 “Calitatea apei. Determinarea conținutului de sulfuri. Metoda iodometrică” deoarece metoda de analiză conform SM SR 7510:2007 se aplică pentru ape cu un conținut de sulfuric cuprins între 2...20 mg/dm ³ .	Metoda de analiză conform SM SR ISO 10530:2012 se aplică pentru determinarea sulfurilor dizolvate într-un domeniu al concentrației cuprins între 0,04 mg/dm ³ și 1,5 mg/dm ³ .	
	10.	Sulfiți (SO ₃ ²⁻)	mg/dm ³	2,0	SM STAS 7661 “Ape de suprafață și ape uzate. Determinarea conținutului de sulfiți”		
	11.	Sulfați (SO ₄ ²⁻)	mg/dm ³	400 sau conținutul în apa potabilă	SM STAS 8601: 2007 „Ape de suprafață și ape uzate. Determinarea sulfaților”		

12.	Produse petroliere	mg/dm ³	2,5	De exclus SM SR 7877-1:2007 „Calitatea apei. Determinarea conținutului de produse Petroliere. Metoda gravimetrică”, deoarece metoda de analiză conform SM SR 7877-1 se aplică pentru conținuturi de produse petroliere de la 10 pînă la 300 mg/dm ³ . SM SR 7877-2:2007 „Calitatea apei. Determinarea conținutului de produse petroliere. Metoda spectrofotometrică”		
13.	Detergenți sintetici anionici și biodegradabili Agenți de suprafață anionici	mg/dm ³	2,5	SM SR EN 903 “Calitatea apei. Determinarea agenților de suprafață anionici prin măsurarea indicelui de albastru de metilen MBAS”		
14.	Cloruri (Cl ⁻)	mg/dm ³	300,0	SM SR ISO 9297:2012 „Calitatea apei. Determinarea conținutului de cloruri. Titrare cu azotat de argint utilizînd cromatul ca indicator (Metoda Mohr)”.		
INDICATORI SPECIFICI						
15.	Cianuri totale (CN)	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 6703-2, SM SR EN ISO 14403		
16.	Plumb (Pb ²⁺)	mg/dm ³	0,2	SM SR ISO 8288		
17.	Cadmiu (Cd ²⁺)	mg/dm ³	0,2	SM SR EN ISO 5961		
18.	Crom total (Cr ³⁺ +Cr ⁶⁺)	mg/dm ³	1,5	SM SR EN 1233		

	19.	Crom hexavalent (Cr ⁶⁺)	mg/d m ³	0,2	SM SR EN 1233		
	20.	Cupru (Cu ²⁺)	mg/d m ³	0,2	SM SR ISO 8288		
	21.	Nichel (Ni ²⁺)	mg/d m ³	0,8	SM SR ISO 8288		
	22.	Zinc (Zn ²⁺) **	mg/d m ³	1,0	SM SR ISO 8288		
	23.	Clor rezidual total	mg/d m ³	0,5	SM SR EN ISO 7393-1, SM SR EN ISO 7393-2, SM SR EN ISO 7393-3		
	24.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	mg/d m ³	3,0	SM SR ISO 6439		
	25.	Fluoruri (F-)	mg/d m ³	1,50	SM SR ISO 10359-1, SM SR ISO 10359-2		
	26.	Acizi, amestecuri inflamabile, toxice și substanțe gazoase dizolvate	-	Nu se admit			
	Respectiv, este necesar revizuirea metodelor de analiză indicate în Anexa. nr.2 la Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisarului de apă pentru localitățile urbane și rurale.					Se acceptă.	
	Astfel, reieșind din cele relatate, considerăm că proiectul propus de modificare a HG950/2013, este necesar de redactat, de completat, de expus mai clar și mai în detaliat formularea prevederilor și principiilor stipulate în proiect, cu respectarea consecutivității tuturor Capitolelor. Suplimentar, vă aducem la cunoștință și faptul că, în prezent agenții economici care evacuează ape uzate în sistemul public de canalizare în baza contractului de prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare încheiat cu Operatorul de rețea, achită Operatorului: a) <i>plăți pentru prestarea serviciului public de canalizare</i> în baza tarifelor,					Se acceptă. Modificările propuse în proiectul actului vor fi reformulate în corespundere cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative în privința limbajului, ortografiei și punctuației. Informare: Legea nr. 1540-XIII din 25.02.1998 privind plata pentru poluarea mediului este în proces de modificare.	

	aprobate în modul stabilit, conform prevederilor art. 15 alin. (2) lit. h), art. 22 alin. (17) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cu ultimele modificări în vigoare; b) <i>plăți suplimentare pentru depășirea normativelor la deversarea apelor uzate în sistemul public de canalizare</i>, conform legislației în vigoare și/sau contractului de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit prevederilor art. 22 aliniatele (16) și (18) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Totodată, consumatorii noncasnici adăugător achită în bugetul de stat plăți pentru deversările de poluanți cu apele reziduale în sisteme de canalizare în limitele normativelor stabilite, corespunzător CMA și plăți pentru deversările de poluanți cu apele reziduale în sisteme de canalizare, cu depășirea normativelor stabilite (CMA) în baza principiului ”utilizatorul plătește”, reieșind din prevederile art. 2 alin. (1), art. 9 alin. (1) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 1540 –XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și ale pct.15 subpct. 1), pct. 19, 20 și 24 din anexa 3 la Ordinul Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 15 din 22 ianuarie 2019 cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19). Reieșind din fapt că Consumatorul achită dublu pentru aceeași cantitate de apă uzată evacuate în rețeaua publică de canalizare, „Termoelectrica” S.A. solicită respectuos revizuirea Legii nr. 1540-XIII din 25.02.1998 privind plata pentru poluarea mediului în vederea exceptării agenților economici care evacuează apele uzate în sistemul public de canalizare în baza contractelor de la plățile în bugetul de stat pentru deversările de poluanți cu apele reziduale în sisteme de canalizare.	
S.A „Apă-Canal Chișinău”	<u>Scr. nr.01-1891 din 02.10.2019</u> În contextul examinării proiectului de modificare a Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisaruri pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.950/2013, precum și având în vedere modificările operate în Legea nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în vigoare din 08.03.2019, S.A. „Apă-Canal Chișinău” expune următoarele. 1. Pct. 9² alin. 1 după cuvântul „consumatorii”, urmează a fi inclusă sintagma „<i>alții decât cei</i>”. Argumentare: Controlul calității apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare, se efectuează numai la consumatorii noncasnici, or anume ei urmează să efectueze epurarea locală a apelor uzate deversate (pct.10 al Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisaruri de apă pentru localitățile urbane și rurale,	Se acceptă.

	aprobat prin HG nr. 950 din 25.11.2013).	
	1. Pct. 9² alin. 2 după cuvântul „consumatorii”, urmează a fi inclusă sintagma „<i>alții decât cei</i>”. <i>Argumentare:</i> Controlul calității apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare, se efectuează numai la consumatorii noncasnici, or anume urmează să efectueze epurarea locală a apelor uzate deversate (pct.10 al Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisaruri de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin HG nr. 950 din 25.11.2013).	Se acceptă.
	1. La pct. 19¹¹, propunem următoarele: Să fie exclusă fraza: „<i>La expirarea termenului de 20 zile lucrătoare din data prelevării probelor de control, acestea se nimicesc de către fiecare laborator în parte</i>”. La final, să fie completat cu următoarea frază: „<i>Rezultatele încercărilor constatate de laboratorul acreditat al operatorului vor constitui temei pentru calculul plăților suplimentare, conform modalității stabilită în Anexa nr. 7 la prezentul Regulament</i>”. <i>Argumentare:</i> Termenul de 20 de zile lucrătoare contravine prevederilor ISO 5667 partea 1, 3 și 10, precum și ar impune operatorilor dispunerea de echipament frigorific în număr extrem de mare și spații corespunzătoare. Sintagma propusă spre completare este necesară pentru a evita interpretarea, rapoartele de încercări a cărui laborator trebuie să fie temei pentru calculul plăților suplimentare.	Se acceptă excluderea frazei. Nu se acceptă completarea. Litigiile se soluționează în instanțele de judecată.
	1. Pct. 19²² după sintagma „<i>în temeiul contractului de prestare a serviciului de canalizare,</i>” se completează cu sintagma „<i>contractului de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare,</i>”. <i>Argumentare:</i> Aceasta, deoarece pct. 38 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 271/2015 din 16.12.2015 prevede, că în funcție de necesități poate fi încheiat un contract de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.	Nu se acceptă. Denumirea "contractul de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare" este utilizat atunci când face referire la ambele servicii: serviciu de apă și serviciu de canalizare. Deoarece Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 face referire doar la serviciul de canalizare, a fost utilizată doar noțiunea "contractul de prestare a serviciului de canalizare".
	1. Anexa nr. 7 pct. 2 după textul „<i>Pentru depășirea CMA ale indicatorilor de calitate stabilite în acordul de preluare al apelor uzate și anexate la contractul de prestare a serviciului public de canalizare</i>” se adaugă sintagma „<i>la contractul de</i>	Nu se acceptă. Se menționează în textul actului necesitatea expunerii sintagmei.

	<i>furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, sau a celor stabilite în Anexa nr. 1 la prezentul Regulament”.</i> <i>Argumentare:</i> Aceasta se face cu scopul de a evita situația în care consumatorul noncasnic a încheiat contract de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu operatorul până a fi introduse modificările în legislație, astfel introdus acordul de preluare.	
	1. La pct. 8 din anexa nr. 7 este necesară nominalizarea indicatorilor de poluare cu substanțe organice pentru care este obligatorie efectuarea analizei și calcularea mediei sau se impune stabilirea clară a faptului că operatorii pot selecta de sine stătător unul sau mai mulți indicatori sau substanțe organice pentru care urmează a fi efectuată analiza și, dacă sunt mai mulți, se determină media. <i>Argumentare:</i> Dacă la pct. 8 nu vor fi stabilite clar obligațiile operatorului, consumatorii vor apela în permanență la dreptul de a contesta în instanță factura fiscală pentru plățile suplimentare, prevăzut la pct. 9 din aceeași anexă. Totodată, există indicatori de poluare, precum ar fi CBO5, CCO, care permit aprecierea gradului de poluare cu substanțe organice, însă, nu este clar dacă se iau în calcul la determinarea mediei prevăzută la pct. 8 în redacția propusă de MADRM. Pe de altă parte, activitățile economice generează ape uzate cu conținut specific de poluanți, caracteristic pentru fiecare ramură în parte și este irațional a determina, spre exemplu, prezența produselor petroliere în apele uzate provenite de la activități de fabricare și/sau comercializare a produselor alimentare, sau a efectua analiza metalelor grele la o întreprindere de servire a mesei, etc. Nu în ultimul rând, urmează a se ține cont de faptul că costul activității de prelevare a probelor, efectuare a analizelor de laborator, analiză a rezultatelor, nu este acoperit de tariful pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate și este semnificativ. Iar dacă prin HG 950/2013 operatorilor li se vor impune activități cu costuri semnificative cu caracter constant, fără acoperire financiară garantată, atunci acele prevederi riscă a fi declarate abuzive și vor fi inaplicabile pentru operatori. În acest context, solicităm și revizuirea impactului de reglementare al proiectului de hotărâre de guvern în cauză. Ținem să menționăm și faptul, că există legături atât direct proporționale, cât și invers proporționale între unii indicatori de poluare. Spre exemplu, prezența într-o proporție mai mare a produselor petroliere, la aceeași concentrație de grăsimi, va reduce rezultatul CBO5, dar nu neapărat și a CCO, nivelul căruia depinde de prezența și a substanțelor anorganice oxidabile. La fel și prezența sării de bucătărie și alte cloruri. Însă, prezența în proporție mai mare a materiei în suspensie va spori	Se acceptă. Anexa 7 se modifică.

	substanțial rezultatul CBO5 și CCO. Totodată, dacă relațiile respective nu pot fi constatate și regulamentul va stabili doar faptul că pentru substanțele organice se determină o medie a plăților suplimentare, consumatorii noncasnici vor contesta facturile care nu vor fi emise pe baza analizei simultane a tuturor substanțelor organice prevăzute de regulament. Pe de altă parte, deși se va constata că unul din indicatori depășește cu mult CMA și, de fapt, afectează activitatea sistemului de canalizare și a stației de epurare a apelor uzate, operatorul va fi impus prin regulament să expună spre plată consumatorului o plată suplimentară simbolică pentru o medie nejustificată, suportând simultan costuri semnificative de prelevare a probelor și analiză de laborator.	
	7. Formulele de calcul a plății suplimentare și a cantității totale de poluanți (Kp), prevăzute în pct.5 din Anexa nr.7, ar urma să fie expuse într-o formă mai clară. În speță, în formula de determinare a plăților suplimentare nu este indicată expres, ca formulă, modalitatea de determinare a factorului „N” și nu este indicată semnificația coeficientului „10³”. Iar în formula de determinare a „Kpi” nu este dezvăluită semnificația coeficientului 0,0036 și nu este clară modalitatea în care de la „mg/l” se ajunge la un rezultat exprimat în „kg”, deși înțelegem că acești coeficienți au fost comasați și în formulă este aplicat doar rezultatul produsului coeficienților de conversie. În opinia noastră, fără a denatura esența și rezultatul, dacă se vor detalia informațiile despre coeficienții de conversie utilizați și unitățile de măsură, vor fi evitate situații de interpretare diferită a modalității de calcul și, în rezultat, de efectuare a calculelor eronate, atât de către operatori, cât și de către consumatori. <i>Propunere:</i> Formulele de calcul de la pct. 5 din Anexa 7 să fie expuse după cum urmează: $Ps = N \times Kpi \times 10^3 [lei] \quad (1),$ sau, după substituirea N: $Ps = \frac{\text{Tarif canalizare noncasnici} \frac{lei}{m^3}}{1000 \frac{kg}{m^3}} \times Kpi \times 10^3 [lei] \quad (1.1)$ în care sunt folosite următoarele unități de măsură: $\frac{lei}{kg} \times kg \times 10^3 = \left(\frac{\frac{lei}{m^3}}{1000 \frac{kg}{m^3}} \right) \times kg \times 1000$	Se acceptă.

și unde

$$N = \frac{\text{Tarif canalizare noncasnici} \frac{\text{lei}}{\text{m}^3} [\frac{\text{lei}}{\text{kg}}]}{1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}} \quad (2)$$

$$Kpi = 0,0036 \times d \times T \times Ai \times Qrm \quad (3)$$

în care sunt folosite următoarele unități de măsură:

$$3600 \frac{s}{h} \times \frac{h}{zi} \times zile \times 1 \times \frac{l}{s} \times \frac{mg}{10^6 \frac{mg}{kg}}$$

$$Qrm = \frac{\text{Volum total canalizare între prelevări}}{3600 \frac{s}{h} \times \frac{\text{media orelor (h) de activitate}}{zi} \times \text{Zile lucrate între prelevări}} \left[\frac{l}{s} \right] \quad (4)$$

$$Crm = (C_{(ro1)} + C_{(ro2)})/2 [mg] \quad (5),$$

în cazul în care nu se iau în considerație probele consumatorului sau, în cazul în care se iau în considerație probele consumatorului:

$$Crm = (C_{(ro1)} + C_{(ram)} + C_{(ro2)})/3 [mg] \quad (6)$$

Semnificația termenilor și factorilor de mai sus este următoarea:

Ps – plata suplimentara;

N – nivelul platii suplimentare per kg convențional de substanțe poluate, stabilită în mărime egală cu tariful pentru serviciul public de canalizare si epurare, cu unității de măsură din lei/m³ în lei/kg;

Kp – coeficient de plata respectiv cantitatea totală de poluanți descărcata peste limita admisa pentru perioada de calcul;

Cn – concentrația normativă admisă spre evacuare, exprimată în mg/l, preluată din avizul de racordare sau din acordul de preluare a apelor uzate. sau in contractul de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau canalizare și epurare a apelor uzate, sau din Anexa nr. I la prezentul Regulament.

d – durata medie zilnică de funcționare efectivă a evacuării pentru care se efectuează calculul exprimată în h/zi;

T – durata activității consumatorului între două măsurări consecutive, exprimată în zile de lucrate;

Qrm – debitul mediu efectiv al apelor uzate deversate de către consumator,

determinat în baza citirilor aparatelor de măsură montate la gura de evacuare, dacă acestea sunt montate și oferă informații despre debitul mediu sau, dacă nu există aparate de măsură a debitului mediu efectiv, se va determina pe baza volumului serviciului de canalizare, cu aplicarea formulei (4);

C_{rm} – concentrația medie reală determinată din analizele fizico-chimice a probelor de apă înregistrate în buletinele de analiză emise de laborator, determinată după formula (5) dacă probele consumatorului nu se iau în considerație sau după formula (6) dacă probele consumatorului se iau în considerație;

$C(ro_1)$ și $C(ro_2)$ - concentrația determinată de către operatorul serviciului public de canalizare în momentele t_1 și, respectiv, t_2 ;

$C(ram)$ – concentrația medie din apele uzate evacuate determinată de consumator având la baza automonitoringul din apele uzate evacuate.

Concentrația medie determinată se stabilește între două determinări consecutive, indiferent de intervalul de timp luat în considerare.

Totodată, solicităm confirmarea faptului că înțelegerea modalității de calcul din exemplul de mai jos este corectă.

Exemplu de calcul:

Admitem existența unui consumator noncasnic, cu un consum mediu de $100m^3$ în intervalul dintre 2 măsurări, care declară că activează 5 zile în săptămâna, câte 8 ore pe zi. În urma încercărilor de laborator a probelor prelevate s-a stabilit că în prima probă prelevată au fost depistate depășiri ale produselor petroliere – $3,8mg/dm^3$ (normativul - $2,5 mg/dm^3$), în a doua probă, la interval de 20 zile s-a stabilit că au fost depistate depășiri ale produselor petroliere – $5,0mg/dm^3$.

Formula propusă în Proiectul inițial al Regulamentului **privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisurări de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin HG nr. 950 din 25.11.2013**):

$Ps = N \times Kpi \times 10^3 [lei]$, unde:

$$N = \frac{Tarif\ noncasnici \frac{lei}{m^3}}{1000 \frac{kg}{m^3}} = \frac{11,17 \frac{lei}{m^3}}{1000 \frac{kg}{m^3}} = 0,01117 \frac{lei}{kg}$$

$$Kpi = 0,0036 \times d \times T \times Ai \times Qrm \times (Crmi - Cni) [kg]$$

	$Q_{rm} = \frac{\text{Volum total între prelevări}}{3600 \frac{s}{h} \times \text{Media zilnică ore lucrate} \frac{h}{zi} \times \text{Zile lucrate între prelevări}} \left[\frac{l}{s} \right]$ $= \frac{100m^3 \times 1000 \frac{l}{m^3}}{3600 \frac{s}{h} \times 8 \frac{h}{zi} \times 16zile} \left[\frac{l}{s} \right] = \frac{100000}{460800} = 0,217 \left[\frac{l}{s} \right]$ <i>Ai – pentru produsele petroliere este egal cu 20</i> $C_{rm} = (C_{(ro1)} + C_{(ro2)})/2 [mg] = \frac{3.8+5}{2} [mg] = 4.4[mg]$ Respectiv: $K_p = 0,0036 \times 8 \times 16 \times 20 \times 0.217 \times (4.4 - 2.5) \quad \mathbf{3,7998 \text{ kg}}$ iar Ps = 0.01117 × 3,7998 × 10³ = 42,44 lei, pentru conținutul de substanțe poluante peste norma stabilită în volumul total de 100 m³, ceea ce constituie 0,42 lei/m³ sau 3,8% peste nivelul plăților pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare determinate în baza tarifului aprobat. Aplicând același calcul, însă pentru o concentrație efectivă a produselor petroliere care depășește de 10 ori concentrația normativă, consumatorul va achita după cum urmează: $K_p = 0,0036 \times 8 \times 16 \times 20 \times 0.217 \times (25 - 2.5) \quad \mathbf{44,9971 \text{ kg}}$ iar Ps = 0.01117 × 44,9971 × 10³ = 502,62 lei, pentru conținutul de substanțe poluante peste norma stabilită în volumul total de 100m³, ceea ce constituie 5,03 lei/m³ sau 45% peste nivelul plăților pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare determinate în baza tarifului aprobat.	
	9. În anul 2019, ca urmare a sesizării de către un șir de consumatori a Consiliului Concurenței al RM, prin decizia APD-35/17-64 din 13.09.2019, S.A. „Apă-Canal Chișinău” a fost sancționată în temeiul Legii cu privire la concurență nr. 183/2012, pe motiv de aplicare discriminatorie doar unor agenți economici a plăților suplimentare pentru depășirea CMA și perturbare în acest fel a mediului concurențial pe piața producerii și comercializării produselor din carne, serviciilor de alimentație publică	Se acceptă. Totodată, menționăm că în Legea nr. 303/2013, art. 22, alin (14) este stabilit că operatorul decide încheierea sau refuzul încheierii cu agentul economic a unui contract de evacuare a apelor uzate supraîncărcate.

	și producere și comercializare a mobilei. O copie a acestei decizii a fost expediată de către Consiliul Concurenței al RM, oficial, și Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM. Totodată, prin decizia sa, Consiliul Concurenței a dispus S.A. „Apă-Canal Chișinău” să înlăture încălcarea care a servit temei pentru sancționare, iar acest fapt ar însemna obligația de a aprecia corespunderea cu normativele aprobate a calității apelor uzate și facturarea plăților suplimentare pentru conținutul de poluanți cu depășirea CMA în apele uzate tuturor agenților economici. Ținem să menționăm, că nici un operator nu poate să-și asume sarcina de efectuare a analizelor de laborator pentru toți agenții economici cu care are încheiate contracte, din mai multe motive esențiale. <i>Motivul 1</i> Actualmente, numărul contractelor cu consumatori noncasnici nonbugetari este de circa 11 800, însă, numărul total de racorduri la rețelele publice de canalizare gestionate de către S.A. „Apă-Canal Chișinău” este de peste 16 500. Pe de altă parte, unii agenți economici nu au o activitate constantă care să permită determinarea certă a valorilor reale medii ale concentrațiilor de poluanți în apele uzate sau sunt de rea credință. Prin urmare, verificarea calității apelor uzate în cazul unor consumatori noncasnici urmează a fi efectuată de 2, de 3-4 sau chiar de 12 ori pe an. Corespunzător, dacă operatorii vor fi obligați să aprecieze calitatea apelor uzate pentru toți consumatorii noncasnici, fără excepție, cel puțin o dată pe an sau mai frecvent, probele necesare a fi examinate ar putea atinge un număr anual exorbitant de 21 000 anual. Iar la un număr mediu de 11 indicatori analizați per probă, numărul analizelor de laborator va fi de peste 230 mii anual, fapt nemaiîntâlnit în practica operatorilor din Europa de Vest sau alte state dezvoltate. Capacitatea actuală de analiză a laboratorului întreprinderii este de 150 probe pe lună sau 1800 probe anual. Evident, nu poate fi asigurată analiza nici măcar a 10% din probe, dacă se impune o asemenea obligație. <i>Motivul 2</i> În anul 2018, costul mediu al analizei de laborator al unei probe, pentru constatarea în medie a circa 11 substanțe/indicatori per probă, este de 1776,06 lei/probă sau 154,98 lei/substanță, care va varia în dependență de numărul de consumatori cu activități similare prevalente, iar cel al prelevării probelor, analiză a datelor și emitere a facturilor de 2595,11 lei/probă, care însumate constituie 4371,17 lei/probă. Deci, o simplă iterație ne permite să constatăm că pentru a face analize de	Proiectul actului prevede că periodicitatea prelevării probelor de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare se va stabili de către operator pentru fiecare consumator în parte.
--	--	---

	laborator cel puțin pentru fiecare racord de canalizare și pentru unele mai frecvent, costul total a activității de verificare a calității apelor uzate recepționate de la agenții economici va constituit circa 88 mil. lei/an. <i>Motivul 3</i> Costurile suportate de către operator, atât pentru activitatea de verificare a calității apelor uzate industriale, cât și pentru asigurarea funcționalității continue a stațiilor de epurare a apelor uzate în cazul recepționării apelor uzate suprapoluate nu sunt direct proporționale cu veniturile determinate cu aplicarea formulei de calcul prevăzută în proiectul de regulament. În final, conchidem după cum urmează. Există riscul ca toate obligațiunile impuse operatorilor să genereze pierderi nejustificate duble, pe de o parte sub formă de cost al laboratoarelor și prelevării probelor, iar pe de altă parte, drept impact al apelor uzate suprapoluate, care vor deregla sau bloca funcționarea stațiilor de epurare a apelor uzate și, în consecință, vor produce poluări ale mediului ambiant. În special, modificările propuse la HG 950/2013 vor avea un impact financiar negativ substanțial operatorilor, având în vedere că acestea nu asigură o corelare între: (i) capacitatea și necesitatea reală de verificare a poluatorilor; (ii) capacitatea și tehnologia utilizată la fiecare stație de epurare a apelor uzate în parte; (iii) separarea veniturilor destinate acoperirii costurilor de verificare a calității apelor uzate de veniturile destinate fortificării capacității stațiilor de epurare a apelor uzate de a prelucra apele uzate suprapoluate substanțial sau cu poluanți care nu pot fi eliminați cu tehnologiile de epurare aplicate. În acest context, anticipăm, că singura soluție legală rămasă la dispoziția operatorilor, care ar permite evitarea blocajelor temporare sau stoparea funcționării stațiilor de epurare a apelor uzate, cum ar fi constatată situația atestată actualmente în municipiul Chișinău, ar fi obligarea agenților economici să construiască stații de preepurare proprii, care ar garanta calitatea normativă a apelor uzate deversate în sistemele publice de canalizare și epurare a apelor uzate.	
--	--	--